

POP Pankki -ryhmän
TILINPÄÄTÖSTIEDOTE

1.1.–31.12.2019

POP Pankki

SISÄLLYS

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS	3
POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS 2019	5
POP Pankki -ryhmän vuosi 2019 lyhyesti	5
POP Pankki -ryhmä ja POP Pankkien yhteenliittymä	6
Toimintaympäristö	7
POP Pankki -ryhmän keskeiset tapahtumat	7
POP Pankki -ryhmän tulos ja tase	9
Toimintasegmentit	10
POP Pankki -ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallinta sekä riskiasema	12
Tallettajän ja sijoittajan suoja	16
POP Pankkiliitto osk:n hallinto	16
Henkilöstö ja palkitseminen	17
Yhteiskuntavastuu	17
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	19
Vuoden 2020 näkymät	19
Tunnuslukujen laskentakaavat	20
TILINPÄÄTÖSTIEDOTE	22
POP Pankki -ryhmän tuloslaskelma	22
POP Pankki -ryhmän laaja tuloslaskelma	23
POP Pankki -ryhmän tase	24
Laskelma POP Pankki -ryhmän oman pääoman muutoksista	25
POP Pankki -ryhmän rahavirtalaskelma	26
LIITTEET	28
LIITE 1 POP Pankki -ryhmä ja IFRS-tilinpäätöksen laajuus	28
LIITE 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	30
LIITE 3 POP Pankki -ryhmän toimintasegmentit	32
LIITE 4 Korkotuotot ja -kulut	37
LIITE 5 Palkkiotuotot ja -kulut, netto	38
LIITE 6 Sijoitusten nettotuotot	39
LIITE 7 VakuutusKate	40
LIITE 8 Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu	41
LIITE 9 Käyvät arvot arvostusmenetelmän mukaisesti	43
LIITE 10 Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	46
LIITE 11 Lainat ja saamiset	49
LIITE 12 Sijoitusomaisuus	50
LIITE 13 Velat luottolaitoksille ja asiakkaille	51
LIITE 14 Vakuutusvelka	51
LIITE 15 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	52
LIITE 16 Annetut vakuudet	52
LIITE 17 Taseen ulkopuoliset sitoumukset	53
LIITE 18 Lähipiiritiedot	53

Ennätystulos ja uusi strategia

POP Pankki -ryhmä teki yhteenliittymän historian ennätystuloksen. Vuonna 2017 aloittamamme laajamittainen uudistusohjelma alkoi näkyä positiivisesti ryhmän tunnusluvuissa ja suorituskyvyssä. Pystyimme samanaikaisesti kasvattamaan asiakasliiketoimintamme tuottoja ja saavuttamaan jälleen ykköspaikan asiakastyytyväisyydessä.

POP Pankki -ryhmän liiketoiminnan tuotot olivat 131,3 miljoonaa euroa. Tulos ennen veroja kasvoi peräti 14,6 miljoonaa euroa 26,2 miljoonaa euroon. Yhteenliittymän pääomarakenne ja vakavaraisuus säilyivät vahvana. Omat varat olivat 504,6 miljoonaa euroa ja ydinvakavaraisuus (CET1-%) 19,8 prosenttia. Luottokanta kasvoi 4,7 prosenttia ylittäen 3,5 miljardin euron rajapyykin jo alkuvuodesta. Taseen loppusumma oli tilikauden päättyessä 4,5 miljardia euroa.

Pankki- ja vakuutustoiminta kehittyivät tavoitteidemme mukaisesti. Matalasta korkotasosta huolimatta korkokate vahvistui edellisvuodesta 6,0 prosenttia ollen 69,3 miljoonaa euroa. Korkokatteen vahvistumiseen vaikuttivat luotonannon kasvanut volyyymi, uudet digitaaliset tuotteet sekä tehostunut varainhankinta. Nettopalkkiotuotot säilyivät edellisen vuoden tasolla 30,0 miljoonassa

eurossa. Sijoitustoiminnassa kulunut vuosi oli ryhmällemme erinomainen. Sijoitusten nettotuotot olivat yhteensä 15,6 miljoonaa euroa, joista arvostusten osuus oli 11,4 miljoonaa euroa.

Kulujen kehitys oli tilikaudella maltillinen, kasvua yhteensä vain 1,8 prosenttia. Tähän vaikuttivat käynnissä olevat mittavat kehityshankkeet, joiden kustannukset tulevat ajoittumaan tuleville vuosille.

Asiakkaita palveltiin 76 konttorissa ja palvelupisteessä sekä POP Pankki -ryhmän verkko- ja mobiilipalvelukanaavissa. Pankkiasiakkaita oli vuoden lopussa 252 tuhatta. Erityisesti mainittakoon digitaalinen POP Pikalaina, joka toi asiakkaita myös POP Pankkien konttoriverkoston ulkopuolelta. Laaja kysyntä näkyi odotukset ylittäneessä myynnissä.

POP Pankki -ryhmän digitaalinen vakuutusyhtiö Suomen Vahinkovakuutus Oy ylsi 1,5 miljoonan euron tulokseen tehden samalla uuden 143 tuhannen asiakkaan ennätysten. Yhtiö on vahva edelläkävijä asiakaskäyttötymisen analysoinnissa, digitaalisessa verkkomainonnassa sekä datan hyödyntämisessä tuotekehityksessä ja hinnoitte-

Pystyimme samanaikaisesti kasvattamaan tuottoja ja saavuttamaan jälleen ykköspaikan asiakastyytyväisyydessä.

Haluamme
aktiivisesti puolustaa
paikallista rooliamme
elinkeinoelämässä sekä
työ- ja asuntomarkkinoiden
vahvistamisessa.

lussa. Olemme hyödyntäneet tätä osaamista ryhmän pankkiliiketoimintamme uudistamisessa.

Keväällä 2019 käynnistimme historiamme suurimman investointihankkeen peruspankkijärjestelmämme uudistamiseksi. Hankkeen arvioidaan kestävän kolme vuotta. Sen tavoitteena on rakentaa POP Pankki -ryhmälle saumattomasti toimiva monikanavainen pankki, alentaa IT-järjestelmien ylläpitokuluja sekä vastata tulevaisuuden sääntely- ja tietoturva vaatimuksiin. Loppuvuodesta saimme valmiiksi POP Pankki -ryhmän strategian vuosille 2020–2022, jonka hallintoneuvosto hyväksyi tammikuun 2020 alussa. Rakensimme hallituksen, johdon ja henkilöstön kanssa huolellisesti yhteistä tilannekuvaa, jossa arvioimme toimintaympäristöä, teknologiaa ja kilpailijoita suhteessa asiakkaidemme odotuksiin. Samalla siirryimme uuteen työskentelytapaan, jossa strategiaa uudistetaan ja toteutetaan jatkuvasti.

Strategiaprosessimme lähtökohtana oli paikallistoiminnan jatkumisen turvaaminen, liiketoiminnan kannattavuuden parantaminen ja uudistusnopeuden säilyttäminen. Uuden strategian myötä keskusyhteisön ohjausvoima kasvaa: yhdistämme valvontakäytäntöjä ja selkeytämme yhteenliittymän sisäistä ohjeistusta. Tarkoituksena on ennakoiden varmistaa, että pankkien laadullinen ja liiketoiminnallinen kehitys on ryhmän tavoitteiden mukaista.

POP Pankki -ryhmän visiona on olla pankki, joka parhaiten yhdistää henkilökohtaisen ja digitaalisen palvelun, parhaan asiakastytyvyyden sekä nopean päätöksenteon. Asetimme tavoitteeksi markkinoita nopeamman kasvun, jonka lisäksi pyrimme järjestelmällisesti raivaamaan esteitä kasvun tieltä. POP Pankki -ryhmä jatkaa määrätietoista asiakaskokemuksen kehittämistä pitämällä osaamisensa, tuotetarjoomansa, hinnoittelunsa

ja operatiivisen toimintansa asiakkaita houkuttelevana ja kilpailukykyisenä.

Ryhmän pankit käynnistivät pankkifuusioiden suunnittelua. Fuusioiden myötä eri toiminta-alueille voidaan muodostaa entistä vahvempia pankkeja, joilla on paremmat edellytykset luotonannon kasvattamiseen, taseen tehostamiseen ja pankin arjen uudistamiseen.

Tällä hetkellä pankkiliiketoimintaan vaikuttaa useita samanaikaisia muutosvoimia: matala korkotaso, Suomen talouskasvun heikot näkymät ja vaikea ennustettavuus, kiihtyvä muuttoliike ja kaupungistumiskehitys sekä kuluttajakäyttäytymisen nopea muutos kohti digitaalista asiointia. Haluamme aktiivisesti puolustaa paikallista rooliamme elinkeinoelämässä sekä työ- ja asuntomarkkinoiden vahvistamisessa. Tulemme viemään asuntolainaan ja asuntokaupan täysin digitaaliseksi ja haluamme olla tässä alan terävintä kärkeä.

POP Pankilla on Pohjoismaiden paras asiakastytyväisyys (EPSI Rating 2019). Suomessa POP Pankki on ollut asiakastytyvyydessä Suomen paras pankki nyt kahdeksan kertaa. Saavutus pohjautuu pitkäjänteiseen työhön asiakkaiden kanssa ja sen ytimessä on henkilöstömme tavoitettavuus, asiantuntevat neuvot sekä päätöksenteon nopeus.

Haluan lämpimästi kiittää henkilöstöämme sitoutuneesta työpanoksesta sekä uudistusnopeudesta. Kiitos asiakkaillemme ja yhteistyökumppaneillemme POP Pankki -ryhmää kohtaan osoitetusta luottamuksesta.

Pekka Lemettinen
toimitusjohtaja
POP Pankkiliitto

POP Pankki -ryhmän toimintakertomus 2019

POP PANKKI -RYHMÄN VUOSI 2019 LYHYESTI

- Korkokate 69,3 (65,4) miljoonaa euroa (+6,0 %)
- Liiketoiminnan tuotot 131,4 (111,6) miljoonaa euroa (+17,7 %)
- Tulos ennen veroja 26,2 (11,6) miljoonaa euroa (+126,0 %)
- Luottokanta 3 635,5 (3 473,3) miljoonaa euroa (+4,7 %)
- Tase 4 535,5 (4 409,5) miljoonaa euroa (+2,9 %)
- Yhteenliittymän ydinvakavaraisuussuhde (CET1-%) 19,8 (20,5) %
- POP Pankilla Pohjoismaiden paras asiakastytyväisyys (EPSI Rating 2019)
- Vakuutustoiminnan vahinkosuhte 74,3 (70,7) %
- Vakuutusyhtiön asiakasmäärän kasvu 14,8 (19,8) %

KESKEISIÄ TAPAHTUMIA

- POP Pankki -ryhmän uuden peruspankkijärjestelmän määrittelyvaihe käynnistyi
- Digitaalisten palveluiden kehitys jatkuu
- POP Pankkien tuotetarjoomaa laajennettiin
- Vakuutustoiminnan tulos kääntyi positiiviseksi
- POP Pankki -ryhmän uusi strategia valmistui

POP Pankki -ryhmä ja POP Pankkien yhteenliittymä

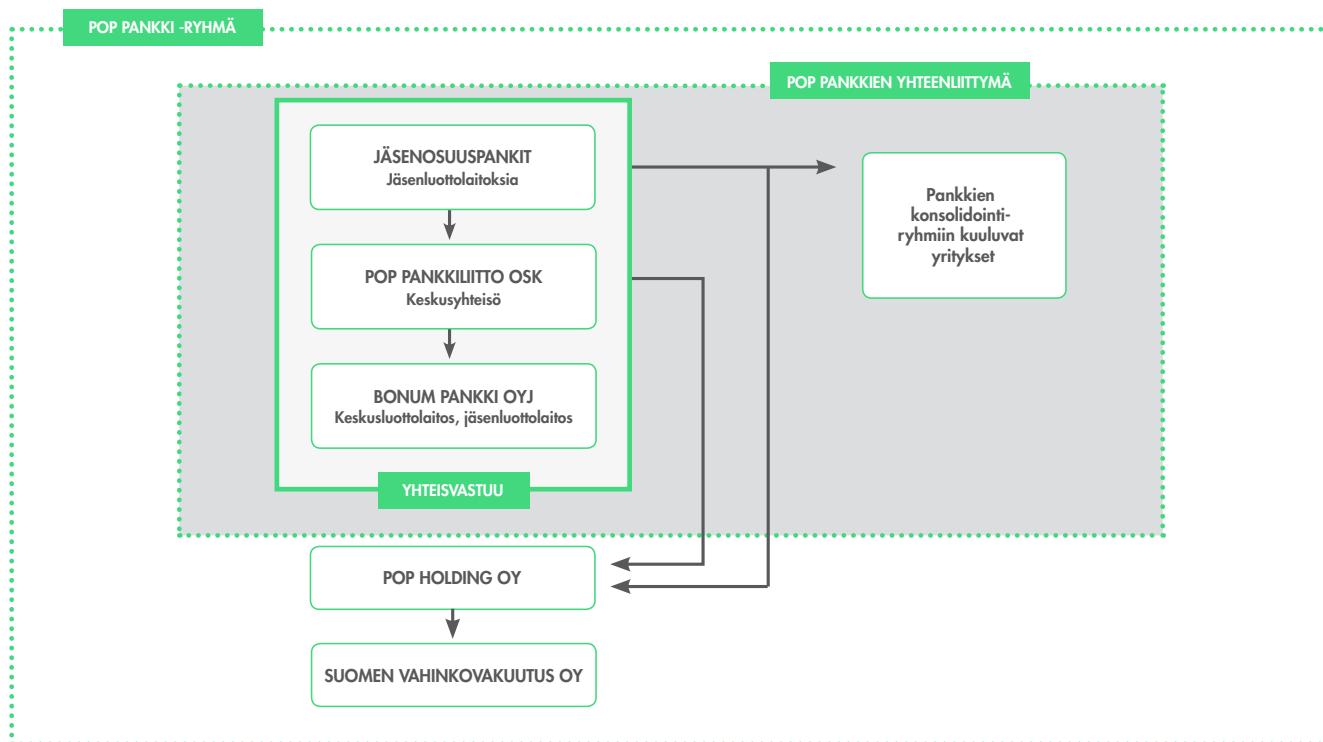
POP Pankki -ryhmä on suomalainen finanssiryhmä, joka tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkaille, pien-yrityksille, maa- ja metsätalousyriyksille sekä vahinkovakuutuspalveluja henkilöasiakkaille. POP Pankki -ryhmän tavoitteissa korostuu terveen ja kannattavan liiketoiminnan lisäksi asiakaskokemuksen kehittäminen.

POP Pankki -ryhmällä tarkoitetaan vuonna 2015 syntynyttä juridista kokonaisuutta, jonka muodostavat POP Pankit ja POP Pankkiliitto osk sekä näiden määräysvallassa olevat yhteisöt. POP Pankki -ryhmän merkittävimmät asiakasliiketoimintaa harjoittavat yhtiöt ovat:

- 26 POP Pankkiliitto osk:n jäsenosuuspankkia, jotka käyttävät markkinointinimeä POP Pankki
- Bonum Pankki Oyj, joka on POP Pankkien keskusluottolaitos ja POP Pankkiliitto osk:n tytäryhtiö
- Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka käyttää aputoiminimeä POP Vakuutus

Seuraavassa kuvassa on esitetty POP Pankki -ryhmän rakenne sekä yhteenliittymään ja yhteisvastuun piiriin kuuluvat yhteisöt. Keskusyhteisönä toimiva POP Pankkiliitto osk vastaa POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain (24.6.2010/599) (jäljempänä Yhteenliittymälaki) mukaisesti.

POP Pankki -ryhmä, POP Pankkien yhteenliittymä ja yhteisvastuu

POP Pankki -ryhmään kuuluu POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen lisäksi myös POP Holding Oy ja sen kokonaan omistama Suomen Vahinkovakuutus Oy, jotka eivät ole keskinäisen vastuun piirissä.

Yhteenliittymälain mukaan keskusyhteisön on laadittava keskusyhteisön ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä tilinpäätös noudattaen kansainvälisiä IFRS-tilinpäätösstandardeja.

Toimintaympäristö

Vuonna 2019 talouden kasvuvauhti hidastui. USA:n ja Kiinan kauppasota hidasti muutenkin jännitteisen maailmankaupan volyymikehitystä, ja myös EU:n vienti USA:han pieneni. Yhdessä Britannian lähestyvän EU-eron kanssa tämä painoi EU:n talouden kehitystä.

Euroopan keskuspankki jatkoi markkinoiden tukemista velkakirjojen osto-ohjelmalla ja alentamalla talletuskorkoa -0,5 %:iin. Odotukset korkojen noususta siirtyivät näin selvästi kauemmas tulevaisuuteen. Sekä lyhyet että pitkät korot olivatkin kesällä ennätyskellisen alhaisia. Alhainen korkotaso ja rahoituksen hyvä saatavuus ovat tukeneet osake- ja kiinteistömarkkinoita.

Suomen viennin näkymiä heikensivät tärkeimpien vientimaiden Saksan ja Ruotsin hidas talouskehitys. Talouskasvun hidastuminen näkyi yritysten odotusten heikkenemisenä ja investointien alhaisena määränä. Ennätyskellisen korkealla tasolla ollut rakentaminen on sekin kääntynyt laskuun. Työmarkkinoilla jännitteet olivat kasvussa ja vuoden lopulla nähtiin joitakin työtaistelutoimenpiteitä. Työllisyysaste parani ja työttömyys aleni, mutta kehitys hidastui vuoden jälkipuolella.

Maatalouden yleistilanne jatkui haastavana, mutta ympäristökysymysten lisääntynyt painoarvo on tukenut metsä- ja biotalouden investointien kasvua.

Maltillinen inflaatio ja alhainen korkotaso ovat kasvattaneet kuluttajien ostovoimaa. Voimakas asuntorakentaminen kasvukeskuksissa ja vuokra-asuntojen tarjonnan kasvu puolestaan ovat pitäneet asuinkustannusten nousua kurissa. Koko maan tasolla asuntojen hintakehitys on tasaantunut, mutta alueellinen hintakehitys on entistä eriytyneempää.

Vuoden aikana kotitalouksien korkea velkaantuneisuus nousi keskeiseksi huolenaiheeksi. Valtiovarainministeriö asetti työryhmän selvittämään asiaa, ja loppuvuonna työryhmä päätyi esittämään velkakattoa yksityishenkilöille sekä rajoituksia taloyhtiölainoille.

POP Pankki -ryhmän keskeiset tapahtumat

POP Pankki -ryhmän uuden peruspankkijärjestelmän määrittelyvaihe käynnistyi

POP Pankki -ryhmä panostaa merkittävästi peruspankkijärjestelmien uudistamiseen yhteistyössä Säästöpankki-ryhmän ja Oma Säästöpankin kanssa. Kolmen pankki-ryhmän yhteinen järjestelmä uudistusprojekti käynnistyi keväällä 2019, ja sen arvioidaan jatkuvan vuoteen 2022 asti. Projektin tavoitteena on uudistaa nykyiset pankkijärjestelmät, mikä mahdollistaa digitaalisten palvelujen tehokkaan kehittämisen tulevaisuudessa.

Järjestelmän toimittaa yhdysvaltalainen Cognizant, jolla on laaja kokemus pankkijärjestelmien implementoinneista eri maissa. Osana peruspankkijärjestelmien uudistusta IT-palvelutoimittaja Samlink Oy:n omistus siirtyi Cognizantille. Osakekaupalla ei ole vaikutusta POP Pankki -ryhmän vuoden 2019 tulokseen, koska osakkeet on luokiteltu käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin osakkeisiin.

Digitaalisten palveluiden kehitys jatkuu

POP Pankki -ryhmä jatkoi digitaalisten palveluiden kehittämistä. POP Mobiiliin tuotiin uusia ominaisuuksia, kuten verkkopalkka, e-laskujen hallinta sekä rahastojen merkintä. Mobiilipalvelut madaltavat rahastosäästämisen kynnystä. Myös muita sähköisen asioinnin konsepteja laajennettiin. Asiakas voi nyt allekirjoittaa osan luottoasiakirjoista sähköisesti. Uusi Verkkohetki-konsepti puolestaan mahdollistaa etäasioinnin tutun asiantuntijan kanssa. Loppuvuodesta 2018 lanseeratun täysin digitaalisen POP Pikalainan myynti on ensimmäisenä vuotena ylittänyt merkittävästi sille asetetut odotukset.

Lisäksi POP Pankki -ryhmä julkaisi syksyllä maksupalveludirektiivin (PSD2) vaatimusten mukaisen kolmansien osapuolien käyttöön soveltuvan kehittäjäportaalin, jossa palveluntarjoajat voivat portaalin kautta testata omia sovelluksiaan pankin tarjoamaa PSD2-testirajapintaa hyödyntäen.

POP Pankkien tuotetarjoamaa laajennettiin

POP Pankit laajensivat rahastotarjontaansa maaliskuussa 11 uudella POP Rahastolla. Uudet rahastot sopivat niin kokeneille sijoittajille kuin kuukausisäästämistä aloitteleville. POP Pankit pystyvät tarjoamaan erittäin kattavan rahastovalikoiman sekä perinteisillä että kehittyvillä markkinoilla. Osana tuoteportfolion kehitystä POP Rahastojen hallinnointi siirrettiin Aktia Rahastoyhtiöstä Sp-Rahastoyhtiöön marraskuussa 2019.

Asumuksen ostajien luototusta helpottamaan POP Takaus muutettiin omavelkaiseksi takaukseksi. Taustalla on viranomaisen asettamat enimmäisluototussuhteen rajoitukset.

Vakuustoittoiminnan tulos kääntyi positiiviseksi

POP Pankki -ryhmään kuuluvan vakuutusyhtiön Suomen Vahinkovakuutus Oy:n asiakasmäärän kasvu jatkui vahvana. Yhtiöllä oli katsauskauden päättyessä jo 143 tuhatta asiakasta. Vuoden 2012 lopulla toimintansa aloittanut vakuutusyhtiö raportoi ensimmäistä kertaa positiivisen vuosituloksen. Ajoneuvovakuutusten hintakilpailun laantuminen näkyi yhtiössä muun muassa kysynnän ja asiakaspysyvyyden vahvistumisena. Liiketoiminnan vahvan volyymikasvun ja myyntikanavien uudelleen organisoinnin ansiosta yhtiön liikekulusuhde parani huomattavasti.

POP Pankki -ryhmän uusi strategia valmistui

POP Pankki -ryhmän strategia vuosille 2020–2022 saatiin valmiiksi loppuvuodesta ja se hyväksyttiin hallintoneuvostossa tammikuun 2020 alussa. Uuden strategian myötä keskusyhteisön roolia vahvistetaan sekä yhtenäistetään valvontakäytäntöjä ja selkiytetään yhteenliittymän sisäistä ohjausta. Samalla ryhmässä päätettiin siirtyä uudenlaiseen työskentelytapaan, jossa strategiaa uudistetaan ja toteutetaan jatkuvasti. Tällä pyritään ennakoiden vastaamaan toimintaympäristön ja viranomaisvaatimusten muutoksiin.

Luottoluokitus

S&P Global Ratings (S&P) vahvisti toukokuussa Bonum Pankki Oy:n pitkäaikaisen investointitason (investment grade) luottoluokituksen tasolle BBB ja lyhytaikaisen luottoluokituksen tasolle A-2. Näkymät ovat edelleen vakaat. S&P:n antama vakaa näkymä kuvastaa POP Pankki -ryhmän vahvaa vakavaraisuutta sekä odotuksia yhteenliittymän myötä paranevasta tehokkuudesta.

POP Pankki -ryhmän tulos ja tase

POP PANKKI -RYHMÄN KESKEISET TUNNUSLUVUT

Keskeiset tuloslaskelman erät (1 000 euroa)	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
Korkokate	69 318	65 391	62 817
Palkkiotuotot ja -kulut netto	30 013	29 790	28 115
Vakuutuskate	10 913	10 433	8 453
Sijoitusten nettotuotot	15 588	1 111	14 559
Henkilöstökulut	-42 843	-41 769	-39 720
Liiketoiminnan muut kulut	-47 927	-48 257	-47 003
Rahoitusvarojen arvonalentumiset	-6 528	-3 195	-4 991
Tulos ennen veroja	26 150	11 569	19 488

Keskeiset tase-erät (1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
Luottokanta	3 635 488	3 473 310	3 325 363
Talletuskanta	3 746 305	3 666 543	3 554 357
Vakuutusvelka	38 606	32 488	29 250
Oma pääoma	508 435	483 788	485 649
Taseen loppusumma	4 535 557	4 409 518	4 275 838

Tunnusluvut	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
Kulu-tuottosuhde	75,1 %	86,8 %	79,4 %
Kokonaispääoman tuotto, ROA %	0,5 %	0,2 %	0,4 %
Oman pääoman tuotto, ROE %	4,3 %	1,8 %	3,3 %
Omavaraisuusaste, %	11,2 %	11,0 %	11,4 %
Ydinvakavaraisuussuhde, (CET1) %	19,8 %	20,5 %	20,9 %
Vakavaraisuussuhde, (TC) %	19,9 %	20,8 %	21,2 %

POP Pankki -ryhmän tuloskehitys (vertailukausi 1.1.–31.12.2018)

POP Pankki -ryhmän tulos ennen veroja parani yhteensä 14,6 miljoonaa euroa edellisestä tilikaudesta. Tulos ennen veroja oli 26,2 (11,6) miljoonaa euroa ja tilikauden voitto 21,4 (8,9) miljoonaa euroa. Kaikki tuottoerät kasvoivat, kun taas kulujen kasvu säilyi maltillisena.

Korkokate vahvistui 6,0 prosenttia 65,4 miljoonasta eurosta 69,3 miljoonaan euroon. Korkotuottoja kertyi tilikaudella 77,3 (75,7) miljoonaa euroa ja korkokuluja

8,0 (10,3) miljoonaa euroa. Nettopalkkiotuotot olivat edellisvuoden tasolla yhteensä 30,0 (29,8) miljoonaa euroa. Vakuutuskate parani 4,6 prosenttia ja oli 10,9 (10,4) miljoonaa euroa.

Sijoitusten nettotuotot parantuivat huomattavasti edellisvuodesta ja olivat 15,6 (1,1) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 5,5 (4,9) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan tuotot kasvoivat kaiken kaikkiaan 17,7 prosenttia 131,4 (111,6) miljoonaan euroon.

Liiketoiminnan kulujen kasvu oli maltilliset 1,8 prosenttia. Kuluja kertyi yhteensä 98,6 (96,9) miljoonaa

euroa, josta henkilökulut olivat 42,8 (41,8) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut kulut jäivät hieman alle edellisvuoden tason päätyen 47,9 (48,3) miljoonaan euroon. Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat 7,9 (6,8) miljoonaa euroa.

Rahoitusvarojen arvonalentumistappioita kirjattiin kuluksi 6,5 (3,2) miljoonaa euroa. Arvonalentumistappiot sisältävät odotettavissa olevien tappioiden nettolisäyksen 3,5 (-1,6) miljoonaa euroa sekä toteutuneet luottotappiot 3,0 (4,7) miljoonaa euroa.

POP Pankki -ryhmän tase (vertailutieto 31.12.2018)

POP Pankki -ryhmän tase kasvoi 2,9 prosenttia ja taseen loppusumma oli tilikauden päättyessä 4 535,5 (4 409,5) miljoonaa euroa. Ryhmän luottokanta kasvoi tilikaudella 4,7 prosenttia 3 635 (3 473,3) miljoonaan euroon. Talletuskannan kasvu oli 2,2 prosenttia ja tilikauden lopussa talletuksia oli yhteensä 3 746 (3 666,5) miljoonaa euroa.

Ryhmän keskusluottolaitoksen Bonum Pankki Oyj:n liikkeelle laskelmien velkakirjojen määrä tilikauden lopussa oli yhteensä 1 14,8 (142,4) miljoonaa euroa. Ryhmän sijoitukset arvopapereihin ja kiinteistöihin olivat 573,1 (707,9) miljoonaa euroa.

POP Pankki -ryhmän oma pääoma oli tilikauden lopussa 508,4 (483,8) miljoonaa euroa ja POP Pankkien osuuspääoma yhteensä 66,7 (64,7) miljoonaa euroa. POP Pankit maksoivat osuuspääomalle korkoja vuodelta 2018 yhteensä 1,2 (1,2) miljoonaa euroa. Jäsenosuuksien lisäksi POP Pankit ovat laskeneet liikkeeseen POP Osuuksia. POP Osuus on osuuskuntalain mukainen sijoitus osuuspankin omaan pääomaan. POP Pankit ovat laskeneet liikkeeseen POP Osuuksia yhteensä 57,3 (55,3) miljoonaa euroa. POP Pankkien kansallisissa tilinpäätöksissä omaan pääomaan luetaan myös lisäosuudet 18,0 (21,4) miljoonaa euroa. IFRS-periaatteiden mukaisesti lisäosuudet luokitellaan vieraaseen pääomaan ja niille maksetut korot jaksotetaan korkokuluihin.

Toimintasegmentit

POP Pankki -ryhmässä liiketoimintaa seurataan kahdella toimintasegmentillä: pankkitoiminta ja vakuutustoiminta.

PANKKITOIMINTA

POP Pankki -ryhmän pankkitoimintasegmentin muodostavat vähittäispankkitoimintaa harjoittavat POP Pankit ja niiden keskusluottolaitoksena toimiva Bonum Pankki Oyj. POP Pankeilla oli vuoden 2019 lopussa 252,0 (251,0) tuhatta asiakasta. Asiakkaista 85,4 (85,0) prosenttia on yksityisasiakkaita, 8,4 (8,3) prosenttia yrityksiä ja 2,9 (3,4) prosenttia maa- ja metsätalousasiakkaita. Asiakkaista 89,3 (88,5) tuhatta oli vuoden lopussa myös POP Pankkien jäseniä.

POP Pankeille on keskeistä parhaan asiakaskokemuksen tarjoaminen ja sen kehittäminen. POP Pankit ovat olleet koko 2000-luvun puolueettomien asiakastyytyväisyystutkimusten ja asiakaspalvelututkimusten parhaimmista. Vuoden 2019 tutkimusten mukaan POP Pankilla oli edelleen Pohjoismaiden pankeista tyytyväisimmät asiakkaat (EPSI Rating syksyn 2019 asiakastytyväisyystutkimukset Pohjoismaissa). POP Pankeilla oli vuoden lopussa 76 konttoria ja palvelupistettä. Lisäksi asiakkaat voivat hoitaa pankkiasioitaan sähköisesti mobiili- ja verkkopankissa sekä verkko- neuvotteluissa.

Pankkitoiminnan tulos (vertailukausi 1.1.–31.12.2018)

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi 11,5 miljoonaa euroa 23,8 (12,3) miljoonaan euroon. Kulu-tuotosuhde oli 73,1 (84,0) prosenttia. Tulosparannukseen vaikutti merkittävästi sijoitusten tuottojen kasvu edellisvuodesta.

Liiketoiminnan tuotot olivat yhteensä 117,4 (101,5) miljoonaa euroa, jossa kasvua 15,7 prosenttia. Korkokate vahvistui ollen 68,9 (65,1) miljoonaa euroa. Palkkiotuottojen ja -kulujen määrä 30,5 (30,4) miljoonaa euroa pysyi edellisvuoden tasolla. Sijoitusten nettotuotot kasvoivat 11,1 miljoonaa euroa 13,2 (2,1) miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 4,8 (3,9) miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan kulut kasvoivat 1,4 prosenttia ja olivat yhteensä 87,1 (86,0) miljoonaa euroa. Henkilöstökulut olivat 31,3 (30,6) miljoonaa euroa ja liiketoiminnan muut kulut 51,1 (50,9) miljoonaa euroa. Poistot ja ar-

vonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat 4,8 (4,5) miljoonaa euroa.

Rahoitusvarojen arvonalentumistappioita kirjattiin kuluksi 6,5 (3,2) miljoonaa euroa. Arvonalentumistappiot sisältävät odotettavissa olevien tappioiden nettolisäyksen 3,5 (-1,6) miljoonaa euroa sekä toteutuneet luottotappiot 3,0 (4,7) miljoonaa euroa.

Tilikaudella kirjatut lopulliset luottotappiot ja odotettavissa olevien luottotappioiden lisäys olivat 0,18 (0,09) prosenttia luottokannasta. Yli 90 päivää erääntyneet saamiset luotto- ja takauskannasta olivat 0,80 (0,89) prosenttia luottokannasta.

Pankkitoiminnan varat ja velat (vertailutieto 31.12.2018)

Pankkitoiminnan varat olivat tilikauden päättyessä yhteensä 4 558,9 (4 444,2) miljoonaa euroa. Pankkitoiminnan luottokanta kasvoi 4,7 prosenttia 3 637,6 (3 475,8) miljoonaan euroon. Luottokanta kasvoi sekä henkilö- että yritysasiakassegmentissä. Tilikauden päättyessä henkilöasiakkaille myönnettyjen luottojen osuus luottokannasta oli 67,1 (67,0) prosenttia, yritysten osuus 17,5 (17,0) prosenttia ja maatalousyrittäjien osuus 15,4 (16,0) prosenttia. Talletukset kasvoivat 2,2 prosenttia ja tilikauden lopussa talletuskanta oli 3 751,7 (3 672,3) miljoonaa euroa.

VAKUUTUSTOIMINTA

Vahinkovakuutussegmentin muodostaa Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka tuottaa henkilöasiakkaille suunnattuja vahinkovakuutuksia. Vakuutusyhtiö tarjoaa tavanomaisimmat henkilöasiakkaiden vahinkovakuutukset, joita myydään pääasiassa digitaalisissa kanavissa.

Vakuutustoiminnan kasvu jatkui vahvana. Suomen Vahinkovakuutus Oy sai vuonna 2019 keskimäärin 3,8 (3,9) tuhatta uutta asiakasta kuukaudessa ja tilikauden päättyessä yhtiöllä oli 143,0 (124,6) tuhatta asiakasta. Asiakkaiden suositteluhaluutta mittaavan NPS-tutkimuksen mukaan yhtiö on alansa toimijoiden kärkijoukko. Sähköisissä kanavissa toimivalla yhtiöllä on asiakkaita laajasti koko Suomessa.

Valtaosa yhtiön vakuutuksista myönnetään yhtiön omien myyntikanavien kautta. Merkittävimmät jakeluyhteistyökumppanit ovat POP Pankki -ryhmä ja Säästöpankki-ryhmä sekä asiamiehinä toimivat autoliikkeet ja kat-

sastusasemat. Suomen Vahinkovakuutus Oy markkinoi itse tuotteitaan erityisesti verkossa ja ohjaa asiakkaita verkkokauppaansa. Myös pankkikumppanit pääasiassa ohjaavat omia asiakkaitaan yhtiön verkkokauppaan. Autoliikkeet ja katsastusasemat myöntävät yhtiön ajoneuvovakuutuksia asiamiehen roolissa.

Vakuutustoiminta on keskeinen osa POP Pankki -ryhmän digitaalista liiketoimintaa.

Vakuutustoiminnan tulos (vertailukausi 1.1.-31.12.2018)

Vakuutustoiminnan tulos kääntyi positiiviseksi ja oli 1,5 (-0,6) miljoonaa euroa. Ajoneuvovakuutusten hintakilpailun laantuminen näkyi yhtiössä muun muassa kysynnän ja asiakaspysyvyyden vahvistumisena.

Vakuutuskate oli 10,9 (10,4) miljoonaa euroa, jossa kasvua 4,6 prosenttia. Vahinkosuhte nousi 3,6 prosenttiyksikköä 70,7 prosentista 74,3 prosenttiin. Liikekulusuhde oli 26,4 (31,4) prosenttia ja yhdistetty kulusuhde 100,7 (102,1) prosenttia.

Vuonna 2019 Suomen Vahinkovakuutus Oy myi 130,5 (129,0) tuhatta uutta vakuutus sopimusta. Maksutulo oli yhteensä 45,8 (38,9) miljoonaa euroa, josta 82,0 (82,0) prosenttia kertyi vakuutusluokkaryhmistä moottoriajoneuvon vastuu ja maa-ajoneuvot. Tapaturma ja sairaus, palo- ja muu omaisuusvahinko sekä muu ensivakuutus kerryttivät maksutulosta yhteensä 18,0 (18,0) prosenttiin osuuden. Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 19,1 prosenttia 42,5 (35,6) miljoonaan euroon.

Korvauskulut olivat yhteensä 31,6 (25,2) miljoonaa euroa, jossa kasvua edellisestä vuodesta 25,1 prosenttia. Korvauskulut muodostuivat maksetuista korvauksista 27,8 (24,4) miljoonaa euroa ja korvausvastuun muutoksesta 7,7 (2,5) miljoonaa euroa, josta vähennetään korvausvastuun muutoksen jälleenvakuuttajan osuuden lisäys -3,9 (-1,7) miljoonaa euroa. Tilikauden aikana jälleenvakuutuksen omapidätysrajan ylitti yhteensä kolme vahinkoa. Vastuuvelan jälleenvakuutusvaraus oli toimintavuoden lopussa tehty yhteensä kahdeksasta vahingosta.

Henkilöstökulut pienenevät 2,5 prosenttia 6,9 (7,1) miljoonaan euroon. Myös liiketoiminnan muut kulut pienenevät ja olivat 2,2 (2,4) miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumiset olivat 1,5 (1,4) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan kulut olivat yhteensä 11,0 (10,9) miljoonaa euroa.

Vakuutustoiminnan varat ja velat (vertailutieto 31.12.2018)

Vakuutustoimintasegmentin varat olivat tilikauden päättyessä yhteensä 70,9 (61,6) miljoonaa euroa. Vakuutustoiminnan sijoitusomaisuus oli 45,9 (36,4) miljoonaa euroa. Vakuutusvelka kasvoi tilikaudella 18,8 prosenttia 38,6 (32,5) miljoonaan euroon. Vakuutustoiminnan velat olivat yhteensä 43,9 (36,3) miljoonaa euroa.

MUUT TOIMINNOT

Muihin toimintoihin sisältyivät POP Holding Oy, POP Pankkiliitto osk ja muut POP Pankki -ryhmään yhdisteltävät pankki- ja vakuutustoimintasegmentteihin sisällytettävät yhteisöt. Muut toiminnot ei ole raportoitava segmentti POP Pankki -ryhmän IFRS-tilinpäätöksessä.

POP Pankki -ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallinta sekä riskiasema

Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet

POP Pankki -ryhmän strategia linjaa ryhmän riskinottohalukkuuden, jonka mukaan liiketoimintaa harjoitetaan maltillisella riskitasolla siten, että riskit pystytään täysimääräisesti hallitsemaan. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa riskien tunnistaminen ja mittaaminen, valvonta ja että riskit ovat oikeassa suhteessa yhteenliittymän ja yksittäisen jäsenluottolaitoksen riskinkantokykyyn.

POP Pankkiliitto osk yhteenliittymän keskusyhteisönä valvoo Yhteenliittymälain 17 §:n mukaisesti riskienhallintajärjestelmien riittävyttä ja toimivuutta jäsenluottolaitosten ja yhteenliittymän tasolla ja vastaa ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta. Keskusyhteisö antaa jäsenluottolaitoksille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sitovia ohjeita riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta. Lisäksi jäsenluottolaitoksille on asetettu yhteisiä liiketoiminnan ohjausrajoja, joilla varmistetaan siitä, että yksittäisen jäsenluottolaitoksen ottamat riskit ovat hyväksyttävissä rajoissa.

Keskusyhteisö valvoo, että jäsenluottolaitokset noudattavat toiminnassaan lakia, asetuksia, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, omia sääntöjään sekä ryhmän sisäisiä sitovia ohjeita. Keskusyhteisön riippumattomat toiminnot muodostuvat riskiasemaa valvovasta

riskienvälvontatoiminnosta, säännösten noudattamista valvovasta compliance-toiminnosta ja sisäisestä tarkastuksesta.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa POP Pankkien yhteenliittymän pääomien riittävä määrä, laatu ja niiden tehokas käyttö. Pääomilla katetaan yhteenliittymän liiketoimintastrategiasta ja -suunnitelmasta aiheutuvat olennaiset riskit ja turvataan yhteenliittymän häiriötön toiminta odottamattomien tappioiden varalta. Tavoitteeseen pyritään dokumentoidulla ja systemaattisella vakavaraisuuden hallintaprosessilla, joka kytkeytyy kiinteästi yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten strategiaprosessiin ja liiketoiminnan suunnitteluun sekä johtamiseen.

Riskienhallintaa ja vakavaraisuuden hallintaa on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen liitteessä 4. EU:n vakavaraisuusasetuksen N:o 575/2013 (CRR) edellyttämät riskejä koskevat tiedot esitetään erillisessä Pilari III -raportissa.

PANKKITOIMINNAN RISKIASEMA

Luottoriski

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena. Erääntyneiden saamisten määrät säilyivät maltillisella tasolla. Henkilöasiakkaille myönnettyjen luottojen osuus luottokannasta nousi hieman. Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL, expected credit loss) määrä kasvoi tilikauden aikana.

Yhteenliittymän luottokanta kasvoi tilikaudella 4,7 prosenttia päätyen 3 635,5 (3 473,3) miljoonaan euroon. Pääosa luotonannosta kohdistuu vähäriskiseen kiinteistö- vakuudelliseen henkilöasiakasluototukseen. Henkilöasiakkaille myönnettyjen luottojen osuus luottokannasta oli 67,1 (67,0) prosenttia, yritysten osuus 17,5 (17,0) prosenttia ja maatalousyrittäjien osuus 15,4 (16,0) prosenttia. Asuinkiinteistö- vakuudellisten luottojen osuus luottokannasta oli 65,0 (65,6) prosenttia. POP Pankkien yhteenliittymän yli 90 päivää erääntyneenä olleet saamiset olivat 0,80 (0,89) prosenttia luottokannasta. Yhteenliittymän 30–90 päivää erääntyneenä olleet saamiset olivat vuoden 2019 lopussa 0,42 (0,83) prosenttia luottokannasta.

Luottoihin ja saamisiin kohdistuvat odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) taseessa kasvoivat 10,5 prosenttia päätyen 33,8 (30,6) miljoonaan euroon.

POP Pankkien yhteenliittymän toimiala- ja asiakasriskit

ovat hajautuneita. Vuoden 2019 lopussa yhteenliittymällä oli yksi asiakaskokonaisuus, jonka kokonaisvastuut ylittivät 10 prosenttia yhteenliittymän omista varoista ja luokitellaan näin ollen suureksi asiakasriskiksi EU:n vakavaraisuusasetuksen 392 artiklan mukaan. Asiakas kokonaisuus kuuluu POP Pankki -ryhmään.

Luottoriskin seuranta perustuu järjestämättömien saamisten, maksuviivästymien sekä lainanhoitojoustojen jatkuvaan seurantaan sekä luottosalkun laadun seurantaan. Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) määrän seuranta on tärkeä osa luottoriskin hallintaprosessia. Ennakoitavissa oleviin ongelmiin luoton hoidossa reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Likviditeettiriski

POP Pankki -ryhmän maksuvalmiusasema säilyi tilikauden aikana vahvana. POP Pankkien yhteenliittymän maksuvalmiusvaatimus, eli LCR-tunnusluku (LCR, Liquidity Coverage Ratio) 31.12.2019 oli 114,7 (151) prosenttia, kun vähimmäistaso on 100 %. Yhteenliittymällä oli tilikauden päättyessä LCR-kelpoisia likvidejä varoja ennen arvoneikkauksia 305,4 (364,1) miljoonaa euroa, joista 54,8 (22,3) prosenttia oli käteistä ja keskuspankkisaatavia ja 40,2 (77,7) prosenttia erittäin likvidejä tason 1 arvopapereita. Yhteenliittymän keskusluottolaitos Bonum Pankki Oyj vastaa yhteenliittymän maksuvalmiusvaatimuksen täyttämistä.

Jäsenluottolaitoksien osalta POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö POP Pankkiliitto osk soveltaa Finanssivalvonnalta saatua lupaa päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) kuudennessa osassa ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.

Myös POP Pankki -ryhmän rahoitusasema säilyi tilikauden aikana vahvana. Talletusten suhde luottokantaan pysyi korkealla tasolla ja rahoituksen saatavuus pysyi hyvänä. Pysyvän varainhankinnan tunnusluku NSFR (Net Stable Funding Ratio) oli kauden lopussa 121,28 (119,46) tulevan vaateen ollessa 100 % kesällä 2019 vahvistetun asetuksen 2019/876/EU mukaisesti. Vuoden lopussa Bonum Pankki Oyj:llä oli liikkeeseen laskettuna 95 (100) miljoonaa euroa vakuudetonta seniorilainaa 750 miljoonan euron joukkovelkakirjaohjelmasta.

Markkinariski

Pankkitoiminnan markkinariskejä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleerahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Markkinariskiasema säilyi tilikauden aikana maltillisena. Pankkitoiminnan merkittävien markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan ja rajoitetaan sekä nykyarvomenetelmän että tulosriskimallin kautta. Pankkitoiminnan korkoriski mitattuna +/-yhden prosenttiyksikön koronlaskun vaikutuksena 12 kuukauden korkokatteeseen 31.12.2019 oli -7,0 (-7,4) / +11,8 (+12,0) miljoonaa euroa. Markkinariskiä syntyy myös jäsenluottolaitosten sijoitustoiminnasta, jonka pääasialliset tarkoituksena on rahoitusylijäämän sijoittaminen ja likviditeettireservin ylläpitäminen. Jäsenluottolaitosten liiketoimintaan ei kuulu varsinaista kaupankäyntitoimintaa (trading).

Sijoitustoiminnasta syntyvää markkinariskiä rajoitetaan omaisuusluokkien allokaation kautta sekä omaisuusluokittain, riskilajeittain ja vastapuolittain asetettavilla riskirajoilla. Luotonannossa ei oteta lainkaan valuuttariskiä. Jäsenluottolaitos voi tehdä vain yhteenliittymän riskienvalvontatoiminnon luvalla suoria valuuttamääräisiä sijoituksia. Johdannaisten mahdollinen käyttö on rajoitettu rahoitustaseen korkoriskin suojaustarkoitukseen.

Operatiiviset riskit

Operatiivisten riskien toteutumista pyritään minimoimaan henkilöstön jatkuvalla kehittämisellä ja kattavilla toimintaohjeilla, sekä sisäisen valvonnan toimenpiteillä muun muassa eriyttämällä mahdollisuuksien mukaan asioiden valmistelu, päätöksenteko, toimeenpano ja valvonta toisistaan.

Keskusyhteisön compliance valvoo merkittäviä ja kriittisiä ulkoistuksia, ylläpitää niistä rekisteriä ja osallistuu niiden riskien arviointiin. Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan liiketoiminnan tekemässä uuden tuotteen tai palvelun arviointiprosessissa, jonka compliance-toiminto ja riskien valvontatoiminto katselmoivat. Lisäksi jäsenluottolaitokset suorittavat säännöllisesti operatiivisten riskien itsearviointia. Osa operatiivisten riskien aiheuttamista tappioista suojataan vakuutusuralla. Tietojärjestelmien toimintahäiriöistä aiheutuviin riskeihin on varauduttu jatkuvuussuunnittelulla.

Tietosuoja-asetuksen edellyttämät prosessit ja toiminnot on otettu käyttöön ja niiden toimintaa seurataan säännöllisesti.

VAKUUTUSTOIMINNAN RISKIT

Tarkastelukaudella merkittävimmät vakuutusriskit ovat liittyneet liiketoiminnan kannattavuuskehitykseen keskittyen erityisesti hinnoittelun ja asiakasvalinnan kehittämiseen sekä liiketoiminnan volyymien riittävään kasvattamiseen kannattavuusnäkökulma huomioiden.

Merkittävimmät operatiiviset riskit liittyvät IT-järjestelmäkokonaisuuden rakentamiseen ja vakuutustoiminnan prosessien hallittuun skaalaamiseen ja kehittämiseen myynti-, asiakas- ja korvausvolyymeiden kasvaessa.

Tietoturvariskit ovat verkossa toimivalle yhtiölle merkittäviä, joten niiden hallintaan panostetaan voimakkaasti. Henkilöstöriski on huomattava yhtiön suhteellisen pienen organisaation johdosta, tosin omaa organisaatiota ja kumppanuuksia kehitetään jatkuvasti riskien vähentämiseksi. Vakuutusyhtiön sijoitustoiminnan riskitaso on maltillinen ja keskeisimmät riskit ovat osake-, luotto- ja korkoriski.

Suomen Vahinkovakuutus Oy:n hallitus hyväksyy vuosittain yhtiön riskienhallintasuunnitelman.

KRIISINRATKAISUSUUNNITELMA

Euroopan parlamentin ja unionin direktiivi 2014/59/EU luottolaitoksien ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehityksestä tuli kansallisesti voimaan 2015. Kriisinratkaisulain toteuttamiseksi on perustettu Rahoitusvakausvirasto (Laki rahoitusvakausvirastosta, 1195/2014), joka toimii Suomen kansallisena kriisinratkaisuviranomaisena osana EU:n yhteistä kriisinratkaisumekanismia.

POP Pankki -ryhmän kriisinratkaisuviranomaisena toimiva Rahoitusvakausvirasto on määritellyt 26.3.2019 POP Pankkien yhteenliittymälle kriisinratkaisusuunnitelman sekä sen pohjalta kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) 8 luvun 7 §:ssä tarkoitetun omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärän (MREL-vaade), joka tulee täyttää 31.12.2019 alkaen.

Päätöksen mukainen MREL-vaade on toistaiseksi 19,8 prosenttia kokonaisriskin määrästä. POP Pankki -ryhmän vaade on täytetty omilla varoilla. Vaade koskee vain

yhteenliittymätasoa, mutta Rahoitusvakausvirasto arvioi vaateen asettamista jäsenluottolaitostasolla erikseen vuonna 2020.

VAKAVARAISUUSASEMA

Vuoden 2019 lopussa POP Pankkien yhteenliittymän vakavaraisuus oli hyvällä tasolla. Yhteenliittymän vakavaraisuussuhde oli 19,9 (20,8) prosenttia ja ydinvakavaraisuussuhde (CET1-%) 19,8 (20,5) prosenttia. Tilikauden voittoa ei ole luettu tilikauden omiin varoihin yhteenliittymän noudattaman käytännön mukaisesti. POP Pankkien yhteenliittymän omat varat 504,6 (507,1) miljoonaa euroa muodostuvat jäsenosuuksista, vanhan osuuskuntalain mukaisista lisäosuuksista, POP Osuuksista, kertyneistä voittovaroista sekä muista vapaista rahastoista. Jäsenpankkien keskeisin väline pääoman lisäämiseksi on ydinpääomaan luettavat POP Osuudet, joita oli laskettu liikkeeseen vuoden 2019 lopussa 57,3 (55,3) miljoonaa euroa. Yhteenliittymän ensisijainen lisäpääoma ja toissijainen pääoma koostuvat täysimääräisesti vanhan osuuskuntalain mukaisista lisäosuuksista, jotka eivät ole vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) mukaisia pääomainstrumentteja. Lisäosuuksiin sovelletaan vakavaraisuusasetuksen siirtymäsäännöstä, minkä nojalla niitä voidaan hyödyntää omissa varoissa vain osittain.

Yhteenliittymän vakavaraisuusvaatimus koostuu seuraavista eristä:

- Vakavaraisuusasetuksen mukainen vähimmäisvaade (8 %)
- Finanssivalvonnan asettama harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus (1,25 %)
- Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomavaatimus (2,5 %)
- Finanssivalvonnan asettama järjestelmäriskipuskurin lisäpääomavaatimus (1 %)
- Ulkomaisten vastuiden maakohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus

Vakavaraisuusvaatimuksista tilikauden aikana tuli voimaan Finanssivalvonnan asettama järjestelmäpuskurin lisäpääomavaatimus 1 prosentin suuruisena 1.7.2019 ja luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 11 luvun 6 § 3 momentin nojalla Finanssivalvonnan aset-

tama harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus (Pilari 2) 1,25 prosentin suuruisena 30.9.2019 alkaen. Kaikki lisäpääomavaatimukset on täytettävä täysimääräisesti ydinpääomalla (CET1).

Yhteenliittymään kuuluvat jäsenluottolaitokset on Finanssivalvonnan myöntämän luvan nojalla vapautettu keskusyhteisön päätöksellä sekä omien varojen vaateesta ryhmän sisäisille erille että suurten vastapuolten rajoituksista keskusluottolaitoksen ja jäsenpankkien välisille erille.

VAKAVARAISUUDEN YHTEENVETO

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Omat varat		
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	520 317	512 130
Vähennykset ydinpääomasta	-19 363	-11 358
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	500 954	500 772
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	2 163	3 952
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	-	-
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	2 163	3 952
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	503 117	504 724
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	1 514	2 371
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	-	-
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	1 514	2 371
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	504 632	507 096
Riskipainotetut erät yhteensä	2 531 685	2 443 632
josta luottoriskin osuus	2 300 929	2 213 845
josta vastuun arvonokaisuriski (CVA)	-	1
josta markkinariskin osuus (valuuttakurssiriski)	24 633	24 470
josta operatiivisen riskin osuus	206 123	205 315
Ydinvakavaraisuussuhde (CET1-%)	19,8 %	20,5 %
Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla (T1-%)	19,9 %	20,7 %
Kokonaisvakavaraisuussuhde (TC-%)	19,9 %	20,8 %
Pääomavaatimus		
Omat varat yhteensä	504 632	507 096
Pääomavaatimus yhteensä *	323 558	256 960
Puskuri pääomavaatimukseen	181 074	250 136
Vähimmäisomavaraisuusaste		
Ensisijainen pääoma (T1)	503 117	504 724
Vastuut yhteensä	4 588 442	4 471 092
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	11,0 %	11,3 %

* Pääomavaatimus muodostuu lakisäätteisestä vakavaraisuusvaatimuksesta (8 %), Finanssivalvonnan asettamasta harkinnanvaraisesta lisäpääomavaatimuksesta (1,25 %), luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta (2,5 %), Finanssivalvonnan asettamasta järjestelmäriskipuskurista (1 %) ja ulkomaisten vastuuden maakohtaisista muuttuvista pääomavaatimuksista.

Tallettajan ja sijoittajan suoja

Talletussuojasta säädetään rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa. Lain mukaan talletussuojasta vastaa Rahoitusvakausvirasto, jonka hallinnoima rahoitusvakausrahasto muodostuu kriisinratkaisurahastosta ja talletussuojarahastosta. Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan samassa talletuspankissa olevat korvauskelpoiset talletukset, kuitenkin yhteensä enintään 100 000 euroa. Talletussuojarahaston maksut katettiin tilikaudella VTS-Rahaston (vanha talletussuojarahasto) varoista.

Talletuspankkien yhteenliittymän jäsenenä olevia talletuspankkeja pidetään talletussuojan kannalta yhtenä talletuspankkina. Tämän johdosta saman tallettajan talletussuoja kaikista POP Pankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitoksissa (POP Pankit ja Bonum Pankki Oyj) olevista talletuksista on yhteensä 100 000 euroa.

Myös sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan POP Pankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitoksia pidetään sijoittajan suojan kannalta yhtenä pankkina. Korvausrahastosta korvataan enintään 20 000 euroa.

POP Pankkiliitto osk:n hallinto

POP Pankkiliitto osk:n jäseniä ovat 26 jäsenosuuspankkia (POP Pankkia) ja Bonum Pankki Oyj. Jäsenosuuspankit käyttävät sääntöjen mukaista äänivaltaa POP Pankkiliiton osuuskunnan kokouksessa, joka nimittää hallintoneuvoston. Sääntöjen mukaan Bonum Pankki Oyj:llä liiton tytäryhtiönä ei ole äänivaltaa osuuskunnan kokouksessa.

POP Pankkiliitto osk:n hallintoneuvostoon kuuluu sääntöjen mukaan vähintään kolme (3) ja enintään kolmekymmentäneljä (34) osuuskunnan kokouksen valitsemaa jäsentä siten, että jokaisesta jäsenluottolaitoksesta on valittava yksi (1) jäsen, ei kuitenkaan jäsenluottolaitoksesta toimivasta keskusyhteisön tytäryhteisöstä.

Hallintoneuvostoon kuului vuonna 2019 yhteensä 26 jäsentä siten, että jokaisesta jäsenluottolaitoksesta Bonum Pankkia lukuun ottamatta valittiin yksi (1) jäsen. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi voidaan valita vain jäsenluottolaitoksen hallituksen tai hallintoneuvoston puheenjohtaja. Hallintoneuvoston

puheenjohtajana toimi Hannu Saarimäki (Keuruun Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja) ja varapuheenjohtajana Harri Takala (Pohjanmaan Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja).

POP Pankkiliitto osk:n hallitukseen kuuluu vähintään viisi (5) ja enintään seitsemän (7) hallintoneuvoston valitsemaa jäsentä siten, että kultakin sääntöjen mukaiselta yhteistoiminta-alueelta valitaan vähintään yksi (1) jäsen. Hallituksen jäsenistä enemmistön tulee olla työ- tai toimisuhteessa jäsenluottolaitokseen. Hallituksen jäsenten toimikausi on kolme vuotta luettuna hallintoneuvoston valinnasta päättäneen kokouksen päättymisestä hallintoneuvoston kolmen vuoden kuluttua seuraavan valinnasta päättävän kokouksen päättymiseen. Näistä jäsenistä eroaa vuosittain lähinnä kolmannelle olevalle lukumäärä toimikauden mukaan.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

POP Pankkiliitto osk:n hallituksen jäseninä ovat toimineet seuraavat henkilöt:

Juha Niemelä
toimitusjohtaja, Liedon Osuuspankki
hallituksen jäsen
hallituksen puheenjohtaja

Soile Pusa
toimitusjohtaja, Siilinjärven Osuuspankki
hallituksen jäsen
hallituksen varapuheenjohtaja

Petri Jaakkola
toimitusjohtaja, Lapuan Osuuspankki
hallituksen jäsen

Ari Heikkilä
toimitusjohtaja, Konneveden Osuuspankki
hallituksen jäsen

Marja Pajulahti
toimitusjohtaja, Invalidisäätiö
hallituksen jäsen

Hannu Tuomiemi
toimitusjohtaja, Suupohjan Osuuspankki
hallituksen jäsen

POP Pankkiliitto osk:n toimitusjohtajana toimii **Pekka Lemmetinen**. Toimitusjohtajan sijaisena toimii **Jaakko Pulli**.

POP Pankkiliitto osk:n tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT **Tiia Kataja**.

Henkilöstö ja palkitseminen

Henkilöstö

POP Pankki -ryhmään työsuhteessa vuoden 2019 lopussa oli 735 (726) henkilöä, joista pankkitoiminnassa 538 (538) henkilöä, vahinkovakuutustoiminnassa 114 (128) henkilöä ja muissa toiminnoissa 83 (60) henkilöä.

Palkitseminen

Palkitsemisjärjestelmällä tarkoitetaan niitä päätöksiä, sopimuksia, toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, joita noudatetaan johdon ja henkilöstön palkitsemisessa.

Palkitseminen jakautuu kiinteään ja muuttuvaan palkanosaan. Kiinteällä palkanosalla tarkoitetaan tiettyyn ajanjaksoon sidottua palkkaa ja muuttuvalla palkanosalla palkkionsaajan suoritukseen tai taloudellisiin tekijöihin sidottua palkkiota. Muuttuva palkanosa käsittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin palkitsemisen. Lyhyen aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan rahana.

POP Pankki -ryhmässä muuttuva palkitseminen on yrityskohtaista. POP Pankki -ryhmässä ei ole käytössä yhtenäistä palkitsemisjärjestelmää. Palkitsemisjärjestelmät ovat kunkin jäsenluottolaitoksen tai yrityksen liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukaisia ja vastaavat yrityksen pitkän aikavälin etua. Palkitsemisjärjestelmät ovat sopusoinnussa hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan ja riskinkantokyvyn kanssa. Palkitseminen ei kannusta toiminnassa riskinottoon, joka ylittäisi jäsenluottolaitoksen tai yrityksen riskinkantokyvyn perusteella määritellyn tai muuten kestävän riskitason.

Jäsenluottolaitoskohtaiset ja yrityskohtaiset palkitsemisjärjestelmät perustuvat EU-lainsäädäntöön, kansalliseen lainsäädäntöön sekä Finanssivalvonnan määräyksiin ja ohjeisiin.

Yhteiskuntavastuu

POP Pankki -ryhmässä yhteiskuntavastuu pohjautuu osuustoiminnalliseen arvopohjaan, paikallisuuteen sekä liiketoiminnan pitkäjänteisyyteen. Vastuullisuus on kiinteä osa ryhmän strategiaa, asiakaslupausta ja visiota. Vastuullisuus merkitsee kestävän kehityksen periaatteiden noudattamista kaikessa ryhmän toiminnassa, ja se koskettaa jokaisen työntekijän arkea ja päätöksiä.

POP Pankki -ryhmä on täysin suomalainen pankkiryhmä ja sen arvot ovat vastuullisuus, asiakasläheisyys, tuloksellisuus sekä rohkea uudistuminen. POP Pankki maksoi ryhmänä tilikauden tuloksesta vuodelta 2019 veroja yhteensä 4,3 (3,1) miljoonaa euroa. Ryhmän pääyhtiöiden kotipaikat kattavat 28 eri paikkakuntaa, jolloin verot kohdentuvat laajasti asiakastoimialueille. POP Pankki -ryhmä työllistää suoraan ja epäsuorasti yli 700 osaaajaa ympäri Suomen.

POP Pankeilla on aktiivinen rooli toimialueidensa elinkeinoelämässä, työ- ja asuntomarkkinoiden vahvistamisessa. Tämä näkyy ryhmän suhtautumisessa luotonantoon, sijoitustoimintaan ja ympäristöön. Paikallistasolla POP Pankit tukevat urheilu- ja yhdistystoimintaa sekä kulttuuritapahtumia. Lisäksi ryhmä tekee tiivistä yhteistyötä koululaitosten, tiedeyhteisöjen sekä viranomaisten kanssa.

POP Pankki -ryhmän tavoitteena on olla vakavarainen ja toimintatavoissaan tehokas. Sen liiketoiminnan kehitys ja mahdollisuudet ovat riippuvaisia asiakkaiden, henkilöstön ja yhteiskunnan luottamuksesta. Tämän ylläpitämiseksi ryhmän toimintaa ohjaa vahvasti läpinäkyvyyden, aktiivisuuden sekä korkean etiikan periaatteet.

POP Pankki -ryhmässä asiakastyytyväisyys on tärkeimpiä onnistumisen mittareita. Vastuullisuus konkretisoituu keskusyhteisön ja pankkien päivittäisessä työskentelyssä. Pankkiasioinnin sujuvuus ja esteettömyys ohjaavat POP Pankki -ryhmän jatkuvaa kehitystyötä. Laajasti palveleva konttoriverkosto on saanut rinnalleen digitaaliset palvelukanavat, missä asiakkaat eri elämäntilanteissa voivat keskustella POP Pankkien asiantuntijoiden kanssa taloutensa hallinnasta.

Vastuullisuusohjelma

POP Pankki -ryhmä ohjaa yhteiskuntavastuun toimenpiteitä vastuullisuusohjelman avulla. Ryhmän vastuullisuusohjelma pohjautuu ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintoon liittyviin ESG-tekijöihin.

Toimintaympäristön megatrendien sekä olennaisuusanalyysin avulla tunnistetaan POP Pankki -ryhmän keskeiset painopistealueet suhteessa sidosryhmien odotuksiin sekä ryhmämme keskeisiin vaikutusmahdollisuuksiin. Olennaisuusanalyysin kautta saatava tieto ohjaa ryhmän jatkuvasti päivittyvää strategiaprosessia.

POP Pankki -ryhmän vastuullisuusohjelma kiteytyy kolmeen kärkiteemaan: paikallisen elinvoimaisuuden

edistämiseen, asiakkaidemme vaurastumisen tukemiseen sekä lisäarvon tuomiseen yhteiskunnalle ja ympäristölle.

Sidosryhmien osalta ohjelman keskeisimmät osa-alueet ovat:

1. Läpinäkyvä hallinto
2. Rahanpesun ja korruption estäminen
3. Asiakastietojen luottamuksellisuus ja tietoturva
4. Vakavaraisuus ja verojen maksaminen
5. Vastuullinen rahoitus ja luotonanto
6. Vastuullinen sijoitustoiminta
7. Tavoitettavuus ja palvelukanavat
8. Asiakasuskollisuus ja -tyytyväisyys
9. Hyvä johtaminen, henkilöstön osaaminen ja tasa-arvo

POP Pankki -ryhmässä vastuullisuusasiat käsitellään johtoryhmässä ja hallituksessa. Johtoryhmä valmistelee vastuullisuusasioiden esittämisen hallitukselle. Yhteiskuntavastuun operatiivinen johtaminen integroituu osaksi normaalia päivittäistä liiketoimintaa. Yhteiskuntavastuun toteutumista seurataan sekä laadullisin että numeraalisin mittarein. Linjauksia tarkastellaan vuosittain ja niitä sekä periaatteita päivitetään tarvittaessa toiminnan tukemiseksi.

Vastuullinen luotonanto

Vastuullisen luotonannon lähtökohtana on asiakkaan tunteminen ja asiakkaan tilanteen huolellinen selvittäminen. Luotonantoa tarkastellaan kokonaisvaltaisesti tavoitteena pitkäaikaiset asiakassuhteet. Henkilöasiakkailla suurimmat luotonantoon liittyvät kysymykset ovat luoton määrän oikea mitoittaminen sekä asiakkaan velanhoitokyky.

POP Pankki -ryhmässä henkilöasiakkaiden luotonanto pohjautuu asiakkaan taloudelliseen turvallisuuteen, hyvän liiketavan periaatteisiin sekä luotonannon eettisiin ohjeisiin. Luotonannossa huomioidaan Finanssivalvon-

nan antamat suositukset sekä hyvää luotonantotapaa koskevat säännökset. Yritysassiakkaiden kohdalla on tärkeää tunnistaa toimintaan tai rahoitettavaan hankkeeseen liittyvät taloudelliset riskit sekä ympäristövaikutukset.

Mahdollisten maksuvaikeuksien ilmetessä POP Pankit pyrkivät varhaiseen reagointiin ja tilanteen kestävään korjaamiseen.

Vastuullinen sijoitustoiminta

POP Pankki -ryhmän vastuullinen sijoitustoiminta pohjautuu näkemykseen siitä, että vastuullisten normien mukaan toimiva yritys on pitkällä aikavälillä kannattavampi ja kilpailukykyisempi kuin verokkinsa, joka jättää vastuullisuustekijät huomioimatta. Vastuullisen sijoittamisen periaatteita sovelletaan niin asiakkaille tarjottavissa tuotteissa kuin pankkien omassa sijoitustoiminnassa. POP Rahastot sijoittuvat keskiarvoltaan Morning Starin vastuullisuusratingin keskitasolle tai sen yläpuolelle (tarkistettu 21.1.2020, 12 kuukauden tarkastelujakso).

Rahoitustuotteiden ja rahastojen osalta POP Pankki -ryhmä valitsee vain sellaisia vastuullisia yhteistyökumppaneita, joiden sijoitusfilosofia on lähellä ryhmän filosofiaa. Ryhmä suosii YK:n tukemia, vastuullisen sijoittamisen (PRI) periaatteet allekirjoittaneita sekä hiilijalanjälki-tunnusluvun raportoivia toimijoita. Tämän avulla voidaan lisätä ryhmän sijoitustoiminnan ympäristövaikutusten ja hiiliriskin läpinäkyvyyttä.

Lisäksi ryhmän sijoitustoiminnassa sovelletaan ESG-riskien ja -mahdollisuuksien tunnistamista, joka luo paremman pohjan terveille sijoituspäätöksille. Sijoitustoiminnassa pyritään sulkemaan pois sellaiset kohteet, jotka voivat aiheuttaa vaikeasti ennakoitavia riskejä, vahingonkorvausvaatimuksia, epäedullista julkisuutta tai ovat muutoin ristiriidassa ryhmän eettisten periaatteiden kanssa. Tällaisia ovat muun muassa tupakkateollisuus, uhkapelitoiminta tai lapsityövoimaa tuotannossaan käyttävät yritykset.

Ympäristövastuu

Ympäristövastuu korostuu sekä ryhmän omissa ratkaisuisissa että luotonannossa asiakkaille. POP Pankki -ryhmä pyrkii vähentämään ympäristön kuormitusta ja ilmastovaikutuksia kasvattamalla resurssi- ja energiatehokkuutta.

POP Pankki -ryhmä pyrkii suosimaan ympäristöystävällisiä hankintoja. Se ohjaa omaa henkilöstöään julkisen liikenteen käyttöön sekä korvaamaan työmatkoja videoneuvotteluilla.

Ryhmä kannustaa asiakkaitaan digitaaliseen asiointiin, e-laskuihin, sähköisiin asiakirjoihin ja allekirjoituksiin verkkopankin ja mobiilipalveluiden kautta. Näiden ansiosta se on voinut viime vuosina merkittävästi vähentää ympäristökuormitusta.

Vastuu asiakastiedoista

POP Pankki-ryhmän tuotteiden ja palvelujen kehittämisen lähtökohdaksi on paras mahdollinen asiakaskokemus, palvelujen saavutettavuus sekä oikea-aikaisuus. Tämän mahdollistamiseksi asiakastietoa ja tekoälyyn pohjautuvia ratkaisuja hyödynnetään vastuullisesti ja läpinäkyvästi. Vahvoilla tietosuojan liittyvillä käytännöillä suojataan asiakkaiden, yhteistyökumppaneiden ja henkilöstön henkilötietoja.

POP Pankki -ryhmä laajentaa määrätietoisesti vastuullisuusohjelmaansa ja raportointiaan samanaikaisesti uuden ryhmästrategiansa toimeenpanon yhteydessä.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

POP Pankkiliiton hallituksella ei ole tiedossa sellaisia tilikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia, joilla olisi olennaista vaikutusta POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksessä esitetyn informaation kannalta.

Vuoden 2020 näkymät

POP Pankki -ryhmän tuloskehitys on vahvasti sidoksissa pääomamarkkinoiden kehitykseen, Suomen talouskasvuun ja alueelliseen kehitykseen. Matalana jatkuva korkotaso kertoo huolestuttavia asioita euroalueesta ja luo haastavan toimintaympäristön, jossa epävarmuustekijöiden tunnistaminen on helpompaa kuin niiden todennäköisyyksien ja ajoituksen arviointi.

Tällä hetkellä on useita samanaikaisesti vaikuttavia makrotaloudellisia ja poliittisia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa pankkisektoriin negatiivisesti. Erityisesti poliittiset riskit ovat tällä hetkellä koholla.

Näkemyksemme mukaan tämä haaste tulee säilymään joitakin vuosia. POP Pankki -ryhmän kannattavuuteen ja vaihteluihin vaikuttavat eniten markkina-, luotto- ja vakuutusriskit sekä operatiiviset riskit.

POP Pankki -ryhmässä panostetaan palveluprosessien yksinkertaistamiseen ja digitalisointiin myös vuonna 2020. Tämän kehitystyön ytimessä on peruspankkijärjestelmän uudistaminen.

Edellä mainitut riskit ja kokonaiskuva huomioiden arvioimme POP Pankki -ryhmän tuloksen muodostuvan vuonna 2020 pienemmäksi kuin vuonna 2019.

Lisätietoja:

Toimitusjohtaja Pekka Lemettinen, puh. 040 5035411
ja liiketoimintajohtaja Jaakko Pulli, puh. 050 4200925.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Liiketoiminnan tuotot yhteensä

Korkokate, palkkiotuotot ja -kulut netto, sijoitusten nettotuotot, vakuutuskate, liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan kulut yhteensä

Henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut, poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Kulu-tuottosuhde, %	$\frac{\text{Liiketoiminnan kulut yhteensä}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}}$	x 100
Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma ja määräysvallattomien osuus (katsauskauden alun ja lopun keskiarvo)}}$	x 100
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (katsauskauden alun ja lopun keskiarvo)}}$	x 100
Omavaraisuusaste, %	$\frac{\text{Oma pääoma ja määräysvallattomien osuus}}{\text{Taseen loppusumma}}$	x 100
Ydinvakavaraisuussuhde (CET1), %	$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Riskipainotetut saamiset yhteensä}}$	x 100
Ensisijainen pääomasuhde (T1), %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Riskipainotetut saamiset yhteensä}}$	x 100
Vakavaraisuussuhde (TC), %	$\frac{\text{Omat varat yhteensä (TC)}}{\text{Riskipainotetut saamiset yhteensä}}$	x 100

Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärä}}$	x 100
--	--	-------

Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisäänvirtaukset stressitilanteessa}}$	x 100
--------------------------------------	---	-------

VAKUUTUSTOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Liikekulut

Henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut, poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Vahinkosuhte, % =	$\frac{\text{Korvauskulut (jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen)}}$	x 100
--------------------------	--	-------

Liikekulusuhde, % =	$\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen)}}$	x 100
----------------------------	--	-------

TILINPÄÄTÖSTIEDOTE

POP Pankki -ryhmän tuloslaskelma

(1 000 euroa)	Liite	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018	Muutos, %
Korkotuotot		77 281	75 695	2,1 %
Korkokulut		-7 963	-10 304	-22,7 %
Korkokate	4	69 318	65 391	6,0 %
Palkkiotuotot ja -kulut netto	5	30 013	29 790	0,7 %
Sijoitusten nettotuotot	6	15 588	1 111	1302,9 %
Vakuutuskate	7	10 913	10 433	4,6 %
Liiketoiminnan muut tuotot		5 529	4 918	12,4 %
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		131 362	111 643	17,7 %
Henkilöstökulut		-42 843	-41 769	2,6 %
Liiketoiminnan muut kulut		-47 927	-48 257	-0,7 %
Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisesta ja aineettomista hyödykkeistä		-7 861	-6 845	14,8 %
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-98 631	-96 871	1,8 %
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	10	-6 528	-3 195	104,3 %
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta		-53	-9	507,1 %
Tulos ennen veroja		26 150	11 569	126,0 %
Tuloverot		-4 775	-2 640	80,8 %
Tilikauden tulos		21 376	8 928	139,4 %
Josta				
POP Pankkien omistajien osuus		21 381	8 949	138,9 %
Määräysvallattomien omistajien osuus		-5	-20	-75,8 %
Yhteensä		21 376	8 928	139,4 %

POP Pankki -ryhmän laaja tuloslaskelma

(1 000 euroa)	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018	Muutos, %
Tilikauden tulos	21 376	8 928	139,4 %
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleenmäärittämisestä johtuvat voitot/tappiot	-894	-280	219,5 %
Käyvän arvon rahaston muutos			
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	250	-891	...
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käyvän arvon rahaston muutos			
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	2 975	-2 985	...
Tilikauden laaja tulos	23 707	4 772	396,7 %
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
POP Pankkien omistajien osuus katsauskauden laajasta tuloksesta	23 711	4 793	394,7 %
Määräysvallattomien omistajien osuus katsauskauden laajasta tuloksesta	-5	-20	-75,8 %
Yhteensä	23 707	4 772	396,7 %

POP Pankki -ryhmän tase

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2019	31.12.2018	Muutos, %
Varat				
Käteiset varat		167 428	81 117	106,4 %
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	8,11	74 293	74 625	-0,4 %
Lainat ja saamiset asiakkailta	8,11	3 635 488	3 473 310	4,7 %
Johdannaiset		-	4	...
Sijoitusomaisuus	12	573 058	707 897	-19,0 %
Sijoitukset osakkuusyrietyksissä		116	166	-30,1 %
Aineettomat hyödykkeet		18 138	11 217	61,7 %
Aineelliset hyödykkeet		33 462	30 025	11,4 %
Muut varat		30 612	26 680	14,7 %
Verosaamiset		2 961	4 478	-33,9 %
Varat yhteensä		4 535 557	4 409 518	2,9 %
Velat				
Velat luottolaitoksille	8,13	37 542	3 030	1139,2 %
Velat asiakkaille	8,13	3 746 305	3 666 543	2,2 %
Vakuutusvelka	14	38 606	32 488	18,8 %
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	15	114 829	142 399	-19,4 %
Lisäosuuspääoma		18 003	21 416	-15,9 %
Muut velat		48 479	38 157	27,1 %
Verovelat		23 357	21 698	7,6 %
Velat yhteensä		4 027 122	3 925 730	2,6 %
Oma pääoma				
Osuuspääoma				
Jäsenosuudet		9 422	9 344	0,8 %
POP Osuudet		57 323	55 326	3,6 %
Osuuspääoma yhteensä		66 745	64 670	3,2 %
Rahastot		160 695	152 105	5,6 %
Kertyneet voittovarot		280 566	266 586	5,2 %
POP Pankki-ryhmän omistajien osuus yhteensä		508 006	483 361	5,1 %
Määräysvallattomien omistajien osuus		429	428	0,4 %
Oma pääoma yhteensä		508 435	483 788	5,1 %
Velat ja oma pääoma yhteensä		4 535 557	4 409 518	2,9 %

Laskelma POP Pankki -ryhmän oman pääoman muutoksista

(1 000 euroa)	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2018	64 670	-558	152 663	266 586	483 361	428	483 788
IFRS16 Siirtymä				4	4		4
Oma pääoma 1.1.2019	64 670	-558	152 663	266 590	483 365	428	483 793
Tilikauden laaja tulos							
Tilikauden tulos	-	-	-	21 381	21 381	-5	21 376
Muut laajan tuloksen erät	-	3 225	-	-894	2 331	-	2 331
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-	3 225	-	20 486	23 711	-5	23 707
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osuuspääoman lisäys	2 075	-	-	-	2 075	-	2 075
Voitonjako	-	-	-	-1 158	-1 158	-	-1 158
Rahastosiirrot	-	-	4 271	-4 271	-	-	-
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	2 075	-	4 271	-5 429	916	-	916
Luovutus, osakkeet ja osuudet, käypään arvoon pysyvästi muiden laajan tuloksen erien kautta	-	1 094	-	-1 094	-	-	-
Muut muutokset	-	-	-	13	13	7	19
Oma pääoma 31.12.2019	66 745	3 761	156 934	280 566	508 006	429	508 435

Tilikaudella myytyjen käypään arvoon laajan tuloksen kautta kirjattujen oman pääoman ehtoisten osakkeiden myyntitulos on siirretty käyvän arvon rahastosta kertyneisiin voittovaroihin.

(1 000 euroa)	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2017	62 791	8 849	148 930	264 631	485 201	448	485 649
IFRS9 Siirtymä	-	-5 532	-	-1 991	-7 523	-	-7 523
Oma pääoma 1.1.2018	62 791	3 318	148 930	262 640	477 679	448	478 127
Tilikauden laaja tulos							
Tilikauden tulos	-	-	-	8 949	8 949	-20	8 928
Muut laajan tuloksen erät	-	-3 876	-	-280	-4 156	-	-4 156
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-	-3 876	-	8 669	4 793	-20	4 772
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osuuspääoman lisäys	1 880	-	-	-	1 880	-	1 880
Voitonjako	-	-	-98	-1 120	-1 218	-	-1 218
Rahastosiirrot	-	-	3 831	-3 831	-	-	-
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	1 880	-	3 733	-4 951	662	-	662
Muut muutokset	-	-	-	228	228	-	228
Oma pääoma 31.12.2018	64 670	-558	152 663	266 586	483 361	428	483 788

POP Pankki -ryhmän rahavirtalaskelma

(1 000 euroa)	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	21 376	8 929
Oikaisut Tilikauden tulokseen	27 751	17 966
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-34 302	-122 095
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat varat		
Saamiset luottolaitoksilta	3 237	-3 241
Saamiset asiakkailta	-168 264	-160 252
Sijoitusomaisuus	125 668	1 722
Muut varat	5 057	39 676
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	112 500	96 797
Velat luottolaitoksille	34 513	-3 934
Velat asiakkaille	79 793	112 866
Varaukset ja muut velat	389	-6 850
Maksetut tuloverot	-2 195	-5 285
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	127 324	1 597
Investointien rahavirta		
Muiden sijoitusten muutokset	2 068	-240
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-12 710	-5 875
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myynnit	1 265	1 262
Investointien rahavirta yhteensä	-9 377	-4 853
Rahoituksen rahavirta		
Osuuspääoman nettomuutos	2 075	1 880
Maksetut osuuspääoman korot ja muu voitonjako	-1 163	-1 218
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	139 750	72 463
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-167 449	-39 463
Vuokrasopimusvelan maksut	-1 945	-
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-28 732	33 661
Rahavarojen muutos		
Rahavarat tilikauden alussa	104 854	74 449
Rahavarat tilikauden lopussa	194 069	104 854
Rahavarojen nettomuutos	89 215	30 405

(1 000 euroa)	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018
Saadut korot	77 065	80 256
Maksetut korot	7 804	13 148
Saadut osingot	4 534	3 625
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut		
Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut		
Rahoitusvarojen arvonalentumiset	6 528	3 195
Poistot	10 019	8 083
Vakuutusvelan muutos	6 119	3 635
Muut	5 088	3 052
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut	27 752	17 966
Rahavarat		
Käteiset varat	12 078	81 117
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	181 991	23 737
Yhteensä	194 069	104 854

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat 31.12.2018 on siirretty vertailutiedoissa Liiketoiminnan rahavirrasta Rahoituksen rahavirtaan.

Vähimmäisvarantalletus Suomen Pankkiin 31.12.2018 on siirretty vertailutiedoissa käteisistä varoista saamiin luottolaitoksilta. Muutos vaikuttaa rahavarojen ja käteisten varojen määrään rahavirtalaskelmassa.

LIITTEET

LIITE 1 POP Pankki -ryhmä ja IFRS-tilinpäätöksen laajuus

POP Pankki -ryhmä (jäljempänä myös Ryhmä) on POP Pankkien ja POP Pankkiliitto osk:n sekä niiden tytäryhteisöjen sekä yhteisessä määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostama finanssiryhmä, joka toimii Suomessa. POP Pankit ovat itsenäisiä, alueellisesti ja paikallisesti toimivia osuuspankkeja. POP Pankkiliitto osk toimii Ryhmän keskusyhteisönä. POP Pankki -ryhmän palvelut kattavat henkilöasiakkaiden, pienten yritysten sekä maa- ja metsätalousyritysten maksuliike-, kortti-, säästämisen- ja sijoitus- sekä rahoituspalvelut. Vähittäispankkipalvelujen lisäksi Ryhmä tarjoaa vahinkovakuutuspalveluja henkilöasiakkaille.

POP Pankkiliitto osk:n jäsenluottolaitoksia ovat 26 osuuspankkia sekä jäsenosuuspankkien keskusluottolaitoksena toimiva Bonum Pankki Oyj. POP Pankkien yhteenliittymä on laissa talletuspankkien yhteenliittymästä 599/2010 (jäljempänä Yhteenliittymälaki) määritelty juridinen kokonaisuus, jossa jäsenluottolaitoksilla ja keskusyhteisöllä on vastuu toistensa veloista ja sitoumuksista. POP Pankkien yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisö POP Pankkiliitto osk, sen jäsenluottolaitokset, näiden konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. Jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ovat pääasiassa kiinteistöyhtiöitä.

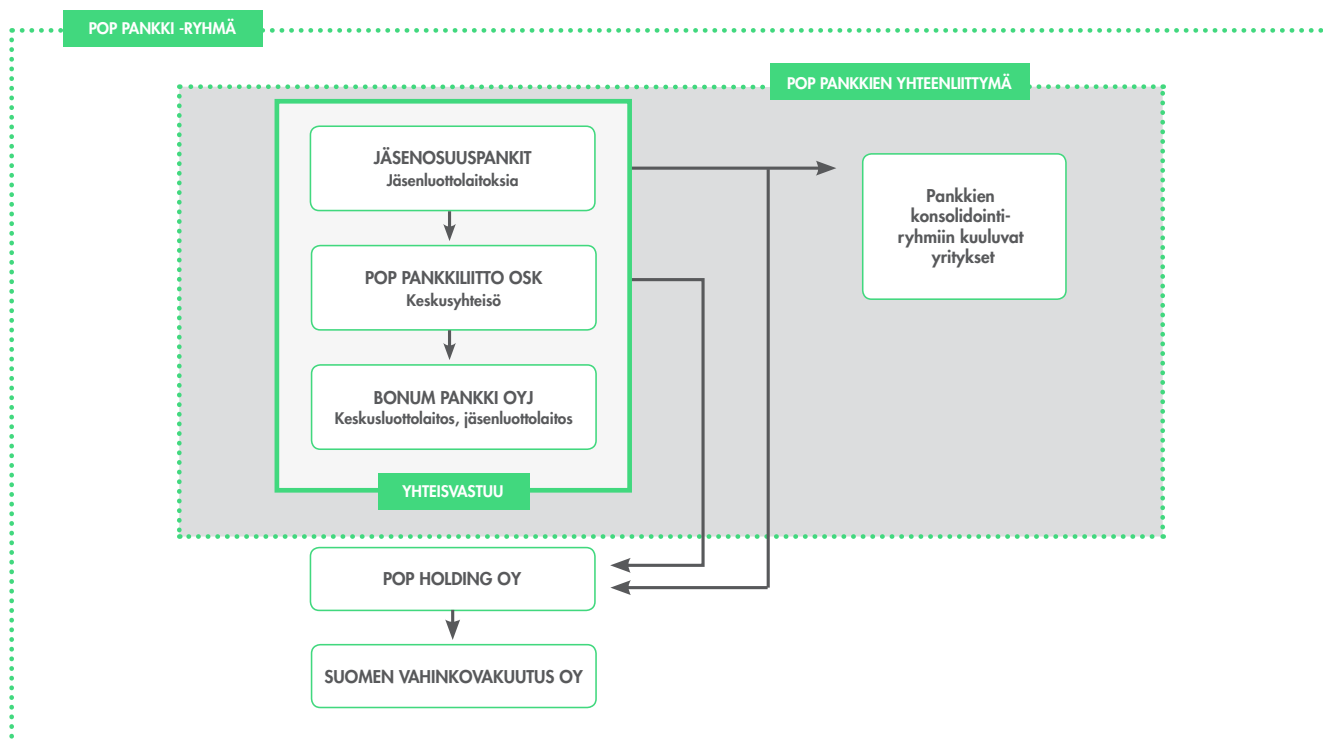
POP Pankki -ryhmään kuuluu POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen lisäksi myös muita yhteisöjä. Merkittävimmät POP Pankki -ryhmään sisältyvät yhteenliittymään kuulumattomat yhteisöt ovat POP Holding Oy ja sen kokonaan omistama Suomen Vahinkovakuutus Oy, jotka eivät ole keskinäisen vastuun piirissä.

POP Pankkien yhteenliittymä aloitti toimintansa 31.12.2015. Yhteenliittymälain mukaan keskusyhteisön on laadittava keskusyhteisön ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä tilinpäätös noudattaen kansainvälisiä IFRS-tilinpäätösstandardeja.

POP Pankki -ryhmä ei muodosta kirjanpitolain 1336/1997 mukaista konsernia, eikä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa 610/2014 määriteltyä konsolidointiryhmää. POP Pankkiliitto osk:lla tai sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden kansainvälisten IFRS-tilinpäätösstandardien mukaista määräysvaltaa, eikä Ryhmälle siten voida määritellä emoyhtiötä. Yhteenliittymälain mukaisesti POP Pankkiliitto osk:n hallitus on määritellyt Ryhmälle sen rakenteeseen soveltuvat tilinpäätösperiaatteet siltä osin, kuin IFRS-tilinpäätösstandardit eivät huomioi Ryhmän rakennetta.

Seuraavassa kuvassa on esitetty POP Pankki -ryhmän rakenne sekä yhteenliittymään ja yhteisvastuun piiriin kuuluvat yhteisöt.

POP Pankki -ryhmä, POP Pankkien yhteenliittymä ja yhteisvastuu

Keskusyhteisönä toimiva POP Pankkiliitto osk vastaa POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta, kuten Yhteenliittymälainissa säädetään. POP Pankkiliitto osk:n kotipaikka on Helsinki ja sen osoite on Hevosenkentä 3, 02600 Espoo. POP Pankkiliitto osk on laatinut Yhteenliittymälain mukaisesti POP Pankki -ryhmän yhdistellyn IFRS-tilinpäätöksen. POP Pankkiliitto osk:n hal-

litus on hyväksynyt toimintakertomuksen ja yhdistellyn tilinpäätöksen 13.2.2020. Tilinpäätös annetaan tiedoksi POP Pankkiliiton osuuskunnan kokoukselle 2.4.2020. Jäljennökset POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksestä sekä tilinpäätöstiedotteesta ovat saatavissa keskusyhteisön toimitiloista osoitteesta Hevosenkentä 3, 02600 Espoo tai sähköisesti osoitteessa www.poppankki.fi.

LIITE 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

POP Pankki -ryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittu EU:ssa hyväksytyjä kansainvälisiä IFRS-standardeja (International Financial Reporting Standards) sekä standardeja koskevia tulkintoja (IFRIC) noudattaen.

Tilinpäätöstiedote 1.1.–31.12.2019 on laadittu IAS 34 Osavuositiedot -standardin mukaisesti.

Tilinpäätöstiedotteen lukuja ei ole tilintarkastettu. Tilinpäätöstiedotteen luvut esitetään tuhansina euroina, ellei toisin ole ilmoitettu. Laskelmissa ja taulukoissa esitetyt luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetyistä summista. Kaikkien POP Pankki -ryhmään kuuluvien yhtiöiden toimintavaluutta on euro.

TILINPÄÄTÖKSEN ESITTÄMISEN MUUTOKSET

POP Pankki -ryhmä esittää jatkossa yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat rahavirtalaskelmalla rahoituksen rahavirrassa.

Segmenttiraportoinnissa toimintasegmenteille kohdistamattomat erät ja ryhmän sisäisten erien eliminoinnit esitetään jatkossa segmenttikohtaisen taulukon yhteydessä.

UUSIEN STANDARDIEN KÄYTTÖÖNOTTO

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin käyttöönotto 1.1.2019

POP Pankki -ryhmä on ottanut käyttöön 1.1.2019 alkaen IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin, joka korvasi aiemman IAS 17 Vuokrasopimukset -standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16 -standardin mukaan vuokralle ottajan on merkittävä vuokrasopimukset taseeseen vuokrasopimusvelkana sekä siihen liittyvänä käyttöoikeusomaisuuseränä. POP Pankki -ryhmän vuokrasopimusvelka esitetään muissa veloissa ja siihen liittyvä korkokulu kokokatteessa. Vuokravelan lasken-

nassa käytetään lisäluoton korkoa. Käyttöoikeusomaisuuserä esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja siihen liittyvät poistot poistoissa ja arvonalentumisissa aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä. POP Pankki -ryhmä on soveltanut standardin sisältämiä helpotuksia, joita sovellettaessa enintään 12 kuukautta kestäviä sekä arvoltaan vähäisiä hyödykkeitä koskevia sopimuksia ei kirjata taseeseen. Näiden vuokrasopimusten kulut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. Standardin käyttöönotto ei aiheuttanut muutoksia POP Pankki -ryhmän vuokralle annettujen sopimusten kirjanpitokäsittelyyn.

POP Pankki -ryhmällä on hankkinut käyttöönsä vuokrasopimuksiksi luokiteltavilla sopimuksilla pääasiassa toimitiloja, toimistolaitteita ja henkilökunnan työsuhteautoja. Vuokrakauden määrittämisessä on huomioitu vuokratun omaisuuserän taloudellinen käyttöaika. Johdon oletuksilla on merkitystä etenkin toistaiseksi voimassa olevien sopimusten vuokrakauden määrittelyssä ja lisäluoton koron määrittelyssä. Toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille on määritetty johdon arvioon perustuva vuokrakausi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että sopimukset on tehty irtisanomisaikaa pidemmäksi ajaksi. Diskonttauksessa käytettävänä lisäluoton korkona käytetään POP Pankkien yhteenliittymän keskusluottolaitoksen määrittämää korkoa ryhmässä sisäisesti myönnettyille luotoille.

Standardin käyttöönotolla ei ole olennaista vaikutusta POP Pankki -ryhmän tulokseen tai taloudelliseen asemaan. POP Pankki -ryhmä noudatti siirtymässä rajoitetusti takautuvaa menetelmää, jossa vertailutietoja ei oikaista ja mahdollinen kertynyt vaikutus kirjataan voittovarojen oikaisuksi. Standardin käyttöönotto lisäsi POP Pankki -ryhmän taseen käyttöomaisuuseriä ja muita velkoja 5 818 tuhatta euroa, minkä seurauksena taseen loppusumma kasvoi vastaavasti. Käyttöönotolla ei ollut olennaista vaikutusta omaan pääomaan.

IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutukset on esitetty alla olevassa taulukossa.

Siirtymälaskelma IFRS 16 standardin käyttöönottoon 1.1.2019

POP Pankki -ryhmä on ottanut vuokralle pääasiassa toimitiloja, työsuhdeautoja ja toimistolaitteita. IFRS 16 standardin käyttöönotossa 1.1.2019 POP Pankki -ryhmä kirjasi 5 818 tuhannen euron käyttöoikeusomaisuuserän ja vastaavan vuokrasopimusvelan taseeseen.

Siirtymälaskelma	(1 000 euroa)
Muut vuokrasopimukset tilinpäätöksessä 31.12.2018 (Liite 38)	2 704
Vuokrasopimusmääritelmän tarkennuksesta johtuva lisäys	1 837
Muista vuokrasopimuksista johtuvat vastuut yhteensä 31.12.2018	4 541
Operatiiviset vuokrasopimusveloitteet diskontattuna lisäluoton korolla 1.1.2019	4 043
Sopimusten jatkamisoptioiden ja taloudellisen käyttöajan arvioinnin huomioiminen	1 775
Vuokrasopimusvelka 1.1.2019	5 818

Vuokrasopimusvelka diskontattiin 31.12.2018 lisäluoton korolla 0,35 %

Käyttöoikeusomaisuuserät 1.1.2019

Toimitilat	5 134
Työsuhdeautot	249
Toimistolaitteet ja muu kalusto	439
Käyttöoikeusomaisuuserät yhteensä	5 822

Oma pääoma

Kertyneet voittovarot	4
-----------------------	---

Muilla tilikauden aikana käyttöön otetuilla standardeilla ei ollut vaikutusta POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen.

LIITE 3 POP Pankki -ryhmän toimintasegmentit

POP Pankki -ryhmän toimintasegmenttejä ovat pankki-toiminta ja vakuutustoiminta. Toimintasegmentit raportoidaan tavalla, joka on yhdenmukainen johdolle toimitettavan sisäisen raportoinnin kanssa. Toimintasegmenttien raportoinnissa noudatetaan Ryhmän IFRS-tilinpäätöksessä sovellettuja laadintaperiaatteita, jotka on esitetty liitteessä 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet. POP Pankki -ryhmän ylin operatiivinen päättöksentekijä on Ryhmän keskusyhteisönä toimivan POP Pankkiliitto osk:n hallitus. Keskusyhteisön tehtävänä on vastata resurssien kohdistamisesta ja toiminnan tuloksellisuuden arvioinnista.

Pankkitoimintasegmentti sisältää jäsenosuuspankit ja Bonum Pankki Oyj:n. Osuuspankit harjoittavat vähittäispankkitoimintaa ja Bonum Pankki Oyj toimii näiden keskusluottolaitoksena. Pankkitoiminnan merkittävimmät tuottoerät ovat korkokate, palkkiotuotot ja sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut ja muut liiketoiminnan kulut.

Vakuutussegmentin muodostaa Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka myöntää ajoneuvo-, omaisuus- ja henkilövakuutuksia henkilöasiakkaille. Vakuutustoiminnan merkittävimmät tuottoerät ovat vakuutusmaksutuotot ja sijoitustoiminnan nettotuotot. Vakuutustoiminnan merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut ja liiketoiminnan muut kulut.

Pankkitoimintasegmenttiin kuuluvien pankkien väliset liiketoimet on eliminoitu segmenttiraportoinnissa. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin. Pankkisegmentin ja vakuutussegmentin väliset liiketoimet esitetään sarakkeessa kohdistamattomat erät ja eliminoinnit. Kohdistamattomat erät sisältävät muihin toimintoihin liittyvät tuloslaskelma- ja tase-erät. Muihin toimintoihin kuuluvat merkittävimmät yhteisöt ovat POP Holding Oy ja POP Pankkiliitto osk.

POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTASEGMENTIT 2019

Tuloslaskelma 1.1.–31.12.2019

(1 000 euroa)	Pankki-toiminta	Vakuutus-toiminta	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Ryhmä yhteensä
Korkokate	68 927	405	69 332	-14	69 318
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	30 545	-450	30 094	-82	30 013
Sijoitusten nettotuotot	13 161	1 235	14 395	1 193	15 588
Vakuutuskate	-	10 913	10 913	-	10 913
Liiketoiminnan muut tuotot	4 777	436	5 213	317	5 529
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	117 410	12 538	129 948	1 414	131 362
Henkilöstökulut	-31 250	-6 927	-38 177	-4 666	-42 843
Liiketoiminnan muut kulut	-51 119	-2 175	-53 294	5 366	-47 927
Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisesta ja aineettomista hyödykkeistä	-4 769	-1 851	-6 620	-1 241	-7 861
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-87 138	-10 952	-98 090	-541	-98 631
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	-6 487	-41	-6 528	-	-6 528
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävien yhteisöjen tuloksista	-	-	-	-53	-53
Tulos ennen veroja	23 785	1 545	25 330	821	26 150
Tuloverot	-4 892	-13	-4 905	130	-4 775
Tilikauden tulos	18 893	1 532	20 425	951	21 376
Liiketoiminnan tuotoista ulkoista	117 410	12 538	129 948		
Liiketoiminnan tuotoista sisäistä	163	-	163		

Tase 31.12.2019

(1 000 euroa)	Pankki- toiminta	Vakuutus- toiminta	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Ryhmä yhteensä
Varat					
Käteiset varat	167 428	-	167 428	-	167 428
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	70 851	7 504	78 355	-4 063	74 293
Lainat ja saamiset asiakkailta	3 637 559	-	3 637 559	-2 071	3 635 488
Johdannaiset	-	-	-	-	-
Sijoitusomaisuus	621 202	45 946	667 148	-94 090	573 058
Sijoitukset osakkuusyhtiöissä	-	-	-	116	116
Aineettomat hyödykkeet	10 692	5 518	16 210	1 928	18 138
Aineelliset hyödykkeet	31 365	806	32 171	1 291	33 462
Muut varat	18 134	11 154	29 288	1 325	30 612
Verosaamiset	1 679	6	1 685	1 275	2 961
Varat yhteensä	4 558 910	70 934	4 629 844	-94 287	4 535 557
Velat					
Velat luottolaitoksille	37 226	-	37 226	317	37 542
Velat asiakkaille	3 751 741	-	3 751 741	-5 436	3 746 305
Vakuutusvelka	-	38 606	38 606	-	38 606
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	114 829	-	114 829	-	114 829
Lisäosuuspääoma	18 003	-	18 003	-	18 003
Muut velat	39 781	5 053	44 834	3 645	48 479
Verovelat	23 064	277	23 341	16	23 357
Velat yhteensä	3 984 644	43 936	4 028 580	-1 458	4 027 122

POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTASEGMENTIT 2018

Tuloslaskelma 1.1.–31.12.2018

(1 000 euroa)	Pankki- toiminta	Vakuutus- toiminta	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Ryhmä yhteensä
Korkokate	65 101	306	65 407	-16	65 391
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	30 380	-505	29 875	-85	29 790
Sijoitusten nettotuotot	2 066	-380	1 686	-575	1 111
Vakuutuskate	-	10 433	10 433	-	10 433
Liiketoiminnan muut tuotot	3 927	372	4 299	619	4 918
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	101 473	10 227	111 700	-57	111 643
Henkilöstökulut	-30 588	-7 107	-37 695	-4 074	-41 769
Liiketoiminnan muut kulut	-50 852	-2 375	-53 227	4 971	-48 257
Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisesta ja aineettomista hyödykkeistä	-4 534	-1 413	-5 947	-898	-6 845
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-85 974	-10 895	-96 869	-2	-96 871
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	-3 217	21	-3 195	-	-3 195
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävien yhteisöjen tuloksista	-	-	-	-9	-9
Tulos ennen veroja	12 283	-647	11 635	-67	11 569
Tuloverot	-2 587	-49	-2 637	-4	-2 640
Tilikauden tulos	9 695	-696	8 999	-71	8 928
Liiketoiminnan tuotoista ulkoista	101 473	10 227	111 700		
Liiketoiminnan tuotoista sisäistä	253	-	253		

Tase 31.12.2018

(1 000 euroa)	Pankki-toiminta	Vakuutus-toiminta	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Ryhmä yhteensä
Varat					
Käteiset varat	81 117	-	81 117	-	81 117
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	68 826	10 174	79 000	-4 375	74 625
Lainat ja saamiset asiakkailta	3 475 795	-	3 475 795	-2 485	3 473 310
Johdannaiset	4	-	4	-	4
Sijoitusomaisuus	766 678	36 418	803 096	-95 199	707 897
Sijoitukset osakkuusyhtiöissä	-	-	-	166	166
Aineettomat hyödykkeet	4 101	5 980	10 081	1 136	11 217
Aineelliset hyödykkeet	28 654	31	28 685	1 340	30 025
Muut varat	15 665	8 965	24 629	2 050	26 680
Verosaamiset	3 340	15	3 355	1 124	4 478
Varat yhteensä	4 444 179	61 582	4 505 762	-96 244	4 409 518
Velat					
Velat luottolaitoksille	2 959	-	2 959	70	3 030
Velat asiakkaille	3 672 303	-	3 672 303	-5 760	3 666 543
Vakuutusvelka	-	32 488	32 488	-	32 488
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	142 399	-	142 399	-	142 399
Lisäosuuspääoma	21 416	-	21 416	-	21 416
Muut velat	31 131	3 600	34 731	3 426	38 157
Verovelat	21 506	192	21 698	-	21 698
Velat yhteensä	3 891 713	36 279	3 927 993	-2 263	3 925 730

LIITE 4 Korkotuotot ja -kulut

(1 000 euroa)	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	15	28
Saamisista asiakkailta	71 935	70 037
Saamistodistuksista		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista	401	378
Käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta kirjattavista	3 794	3 635
Suojaavista johdannaissopimuksista	4	678
Muut korkotuotot	1 133	938
Korkotuotot yhteensä	77 281	75 695
Joista positiiviset korkokulut	1	2
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-335	-191
Veloista asiakkaille	-6 745	-9 143
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	-852	-958
Muut korkokulut	-31	-12
Korkokulut yhteensä	-7 963	-10 304
Joista negatiiviset korkotuotot	-783	-892
Korkokate	69 318	65 391
Korkotuotot luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneista rahoitusvaroista (vaihe 3)	4 013	4 028

LIITE 5 Palkkiotuotot ja -kulut, netto

(1 000 euroa)	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	7 573	8 038
Talletuksista	201	253
Maksujenvälityksestä	17 752	17 049
Lainopillisista tehtävistä	2 249	2 168
Välitetystä toiminnasta	3 021	3 127
Takausten myöntämisestä	534	538
Rahastoista	2 641	2 358
Muut palkkiotuotot	1 040	1 002
Palkkiotuotot yhteensä	35 011	34 532
Palkkiokulut		
Maksujenvälityksestä	-4 197	-3 751
Muut palkkiokulut	-801	-990
Palkkiokulut yhteensä	-4 998	-4 742
Palkkiotuotot ja kulut, netto	30 013	29 790

Palkkiotuotot kertyvät pääsääntöisesti pankkisegmentistä.

LIITE 6 Sijoitusten nettotuotot

(1 000 euroa)	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018
Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Myyntivoitot ja -tappiot	10	-12
Arvostusvoitot ja -tappiot	515	-588
Osakkeet ja osuudet		
Osinkotuotot	4 123	3 282
Myyntivoitot ja -tappiot	161	-227
Arvostusvoitot ja -tappiot	10 867	-2 831
Yhteensä	15 676	-378
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Myyntivoitot ja -tappiot	-49	20
Käyvän arvon rahastosta siirretyt	686	972
Osakkeet ja osuudet		
Osinkotuotot *)	411	343
Yhteensä	1 048	1 336
Suojauslaskennan nettotuotot	0	15
Valuuttatoiminnan nettotuotot	359	315
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot		
Vuokratuotot	3 137	3 089
Myyntivoitot ja -tappiot	-82	372
Muut tuotot sijoituskiinteistöistä	139	189
Vastike- ja hoitokulut	-2 522	-2 577
Poistot ja arvonalentumiset sijoituskiinteistöistä	-2 158	-1 239
Muut kulut sijoituskiinteistöistä	-9	-12
Yhteensä	-1 495	-177
Sijoitusten nettotuotot yhteensä	15 588	1 111

Sijoitusten nettotuotot sisältää kaikkien POP Pankki -ryhmään kuuluvien yhteisöjen arvopaperisijoitusten nettotuotot lukuun ottamatta saamistodistusten korkotuottoja, jotka on merkitty korkokatteeseen.

*) Osinkotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista oman pääoman ehtoisista käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista osakkeista 20 (11) tuhatta euroa. Osinkotuotot tilikaudella luovutetuista osakkeista 391 (332) tuhatta euroa.

LIITE 7 Vakuutuskate

(1 000 euroa)	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018
Vakuutusmaksutuotot		
Vakuutusmaksutulo	45 787	38 884
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-2 357	-2 424
Vakuutusmaksutuotot brutto	43 430	36 460
Jälleenvakuuttajien osuus	-960	-810
Vakuutusmaksutuotot yhteensä	42 470	35 650
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-27 795	-24 426
Korvausvastuun muutos	-7 704	-2 457
Korvauskulut yhteensä, brutto	-35 500	-26 883
Jälleenvakuuttajien osuus	3 943	1 666
Korvauskulut yhteensä	-31 557	-25 217
Vakuutuskate	10 913	10 433

LIITE 8 Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Rahoitusvarat 31.12.2019

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Käteiset varat	167 428	-	-	-	167 428
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	74 299	-	-	-6	74 293
Lainat ja saamiset asiakkailta	3 669 287	-	-	-33 798	3 635 488
Saamistodistukset *)	-	11 664	298 982	-	310 646
Osakkeet ja osuudet	-	227 841	2 010	-	229 851
Rahoitusvarat yhteensä	3 911 013	239 505	300 992	-33 804	4 417 706
Muut varat					117 851
Varat yhteensä 31.12.2019					4 535 557

*) Saamistodistuksista on kirjattu Käyvän arvon rahastoon odotettavissa olevia luottotappioita 1 603 tuhatta euroa.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjatusta oman pääoman ehtoista Samlink Oy:n osakkeista on luovuttu tilikaudella.

Rahoitusvarat 31.12.2018

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Suojaavat johdannaiset	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Käteiset varat	81 117	-	-	-	-	81 117
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	74 630	-	-	-	-5	74 625
Lainat ja saamiset asiakkailta	3 504 014	-	-	-	-30 704	3 473 310
Johdannaiset	-	-	4	-	-	4
Saamistodistukset *)	-	11 294	-	442 502	-	453 796
Osakkeet ja osuudet	-	215 922	-	3 751	-	219 673
Rahoitusvarat yhteensä	3 659 761	227 215	4	446 253	-30 709	4 302 523
Muut varat						106 995
Varat yhteensä 31.12.2018						4 409 518

*) Saamistodistuksista on kirjattu Käyvän arvon rahastoon odotettavissa olevia luottotappioita 1 303 tuhatta euroa.

Merkittävimmät käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat oman pääoman ehdot instrumentit ovat Samlink Oy:n osakkeita.

Rahoitusvelat 31.12.2019

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	37 542	37 542
Velat asiakkaille	3 746 305	3 746 305
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	114 829	114 829
Lisäosuuspääoma	18 003	18 003
Rahoitusvelat yhteensä	3 916 680	3 916 680
Muut velat		110 442
Velat yhteensä 31.12.2019	4 027 122	4 027 122

Rahoitusvelat 31.12.2018

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	3 030	3 030
Velat asiakkaille	3 666 543	3 666 543
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	142 399	142 399
Lisäosuuspääoma	21 416	21 416
Rahoitusvelat yhteensä	3 833 387	3 833 387
Muut velat		92 342
Velat yhteensä 31.12.2018	3 925 730	3 925 730

LIITE 9 Käyvät arvot arvostusmenetelmän mukaisesti

TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTUJEN ERIEN KÄYVÄN ARVON HIERARKIATASOT

Toistuvasti käypään arvoon arvostetut erät 31.12.2019

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Osakkeet ja osuudet	219 654	-	8 187	227 841
Saamistodistukset	4 718	-	6 945	11 664
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Osakkeet ja osuudet	-	-	2 010	2 010
Saamistodistukset	279 030	19 513	438	298 982
Yhteensä	503 403	19 513	17 580	540 497

Toistuvasti käypään arvoon arvostetut erät 31.12.2018

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Osakkeet ja osuudet	208 786	-	7 136	215 922
Saamistodistukset	5 494	-	5 800	11 294
Johdannaispimukset	-	4	-	4
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Osakkeet ja osuudet	-	-	3 751	3 751
Saamistodistukset	244 669	196 027	1 806	442 502
Yhteensä	458 949	196 031	18 493	673 472

Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvän arvon määrittäminen

Rahoitusvarat ja -velat merkitään taseeseen käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuon. Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja arvostaminen on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen liitteessä 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.

Käyvän arvon hierarkiat

Taso 1 sisältää rahoitusinstrumentit, joiden arvo määräytyy likvideiltä markkinoilta saatavien markkinahintanoteerausten perusteella. Likvideiksi markkinoiksi katsotaan sellaiset markkinat, joilta hintanoteeraukset saadaan säännöllisesti. Tähän ryhmään merkitään kaikki julkisesti noteeratut arvopaperit.

Taso 2 sisältää sellaiset rahoitusinstrumentit, joiden arvostuksessa käytetään yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä tai -malleja, jotka perustuvat todennettavissa oleviin markkinahintoihin perustuviin oletuksiin. Tasolle 2 merkittyjen rahoitusinstrumenttien käypä arvo voi perustua esimerkiksi rahoitusvälineen osien markkinanoteerauk-

sesta johdettuun arvoon. Tähän ryhmään merkitään mm. korkojohdannaiset sekä muut instrumentit, joilla ei käydä kauppaa likvideillä markkinoilla.

Taso 3 sisältää sellaiset rahoitusinstrumentit ja muut varat, joiden käypä arvo ei perustu markkinanoteerauksiin tai arvostusmenetelmien tai -mallien avulla todennettavissa olevien markkinahintojen perusteella laskettuun arvoon. Arvostusmenetelmissä käytettyihin oletuksiin liittyy usein epävarmuutta. Tasolle 3 merkittyjen varojen käypä arvo perustuu usein kolmannelta osapuolelta saatuun hintatietoon. Tähän ryhmään merkitään noteeraamattomat osakkeet ja rahastot sekä sijoituskiinteistöt.

Siirrot käyvän arvon hierarkiatasojen välillä

Siirrot käyvän arvon hierarkiatasojen välillä Siirrot hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaneen tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Katsauskaudella on siirretty arvopapereita 577 tuhatta euroa hierarkiatasolta 3 hierarkiatasolle 1.

Tasolle 3 merkittyjen toistuvasti käypään arvoon arvostettujen rahoitusvarojen tapahtumat

(1 000 euroa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2019	12 936	5 557	18 493
+ Hankinnat	2 149	586	2 735
- Myynnit	-524	-2 278	-2 802
- Kauden aikana erääntyneet	-389	-	-389
+/- Tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet arvonmuutokset	-125	-	-125
+/- Tuloslaskelmaan kirjatut realisoitumattomat arvonmuutokset	470	-	470
+/- Muun laajan tuloksen eriin kirjatut arvonmuutokset	37	1 085	1 122
+/- Voittovaroihin siirretyt myyntitulokset	-	-1 094	-1 094
+ Siirrot tasolle 1 ja 2	577	-	577
- Siirrot tasolle 1 ja 2	-	-1 408	-1 408
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	15 132	2 448	17 580

(1 000 euroa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	1 262	16 873	18 135
IFRS 9 -siirtymä	8 711	-8 711	-
Avaava tase 1.1.2018	9 973	8 162	18 135
+ Hankinnat	5 533	782	6 315
- Myynnit	-2 435	-417	-2 852
- Kauden aikana erääntyneet	-448	-1 748	-2 196
+/- Tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet arvonmuutokset	35	-4	31
+/- Tuloslaskelmaan kirjatut realisoitumattomat arvonmuutokset	278	-	278
+/- Muun laajan tuloksen eriin kirjatut arvonmuutokset	-	-848	-848
- Siirrot tasolle 1 ja 2	-	-370	-370
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	12 936	5 557	18 493

Herkkyysanalyysi tasolle 3 merkityille rahoitusvaroilta

31.12.2019

(1 000 euroa)	Kirjanpitoarvo	Mahdollinen vaikutus omaan pääomaan	
		Positiivinen	Negatiivinen
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat	15 132	1 292	-1 292
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat	2 448	306	-306
Yhteensä	17 580	1 598	-1 598

31.12.2018

(1 000 euroa)	Kirjanpitoarvo	Mahdollinen vaikutus omaan pääomaan	
		Positiivinen	Negatiivinen
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat	12 936	1 128	-1 128
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat	5 557	663	-663
Yhteensä	18 493	1 792	-1 792

Tasolle 3 merkittyjen toistuvasti käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen käyvän arvon herkkyys on laskettu korkosidonnaisille sijoituksille olettamalla korkotason muuttuvan yhden prosentin ja muille sijoituksille olettamalla arvopaperin käyvän arvon muuttuvan 15 prosenttia.

POP Pankki -ryhmällä ei ole kertaluonteisesti käypään arvoon arvostettuja varoja.

LIITE 10 Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot

Kauden aikana kirjatut arvonalentumistappiot

(1 000 euroa)	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018
ECL-muutos luottotappioiden poistetuista saamisista	1 687	1 646
ECL-muutos saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	-4 930	-211
ECL-muutos saamistodistuksista	-260	117
Lopulliset luottotappiot	-3 025	-4 747
Arvonalentumistappiot lainoista ja saamisista	-6 528	-3 195

Tilikaudella lopullisena luottotappiona kirjattiin 3 025 tuhatta euroa. Näistä 756 tuhanteen euroon kohdistetaan perintätoimenpiteitä.

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) määrässä tilikauden aikana tapahtuneet muutokset on esitetty alla olevissa taulukoissa. Vaihe 1 sisältää luottosopimukset, joiden luottoriski ei ole kasvanut alkuperäisestä kirjaamisesta ja joille lasketaan 12 kuukauden ECL. Vaihe 2 sisältää sopimukset, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisestä kirjaamisesta ja joille lasketaan koko voimassaolon ECL. Vaihe 3 sisältää laiminlyödyt luottosopimukset ja niille lasketaan koko voimassaolon ECL.

POP Pankki -ryhmän IFRS-tilinpäätöksessä 31.12.2019 liitteessä 2, tilinpäätöksen laatimisperiaatteet kohdassa 4.5 Rahoitusvarojen arvonalentuminen, on esitetty odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan perusteet sekä maksu- ja täytäntöönpanon todennäköisyyden määrittely.

Saamiset asiakkailta

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2019	3 763	4 125	22 822	30 709
Siirrot vaiheeseen 1	180	-1 352	-2 635	-3 807
Siirrot vaiheeseen 2	-134	1 199	-2 075	-1 010
Siirrot vaiheeseen 3	-102	-610	7 122	6 409
Uusien luottojen myöntämisestä johtuva lisäys	2 413	718	1 232	4 363
Taseesta pois kirjaamisesta johtuva vähennys	-610	-570	-3 315	-4 496
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-842	-184	1 969	943
Laskentaparametrien muutoksen vaikutus	95	25	2 260	2 379
Lopullisen luottotappion kirjaamisesta johtuva vähennys	-	-	-1 687	-1 687
Vaikutus yhteensä	998	-781	2 871	3 095
ECL 31.12.2019	4 761	3 344	25 693	33 804

Saamistodistukset

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2019	134	1 170	-	1 303
Siirrot vaiheeseen 1	7	-138	-	-132
Siirrot vaiheeseen 2	-2	7	-	5
Uusien sijoitusten hankinnasta johtuvat lisäykset	46	482	360	888
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-69	-321	-	-390
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	1	-74	-359	-432
Laskentaparametrien muutosten vaikutus	-	-	359	359
Vaikutus yhteensä	-16	-44	360	299
ECL 31.12.2019	117	1 125	360	1 603

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	279	75	226	580
Siirrot vaiheeseen 1	5	-30	-48	-73
Siirrot vaiheeseen 2	-5	10	-11	-5
Uusien sijoitusten hankinnasta johtuvat lisäykset	-3	-1	33	29
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	228	49	14	291
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-34	-15	-64	-113
Laskentaparametrien muutosten vaikutus	-96	-13	89	-20
Vaikutus yhteensä	96	0	13	109
ECL 31.12.2019	375	75	238	688
ECL 1.1.2019	4 175	5 369	23 048	32 593
ECL 31.12.2019	5 253	4 544	26 291	36 095

Luottoriskiä sisältävät erät vaiheittain 31.12.2019

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Saamiset asiakkailta	3 292 536	248 905	127 846	3 669 286
Saamistodistukset, käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	257 440	41 501	40	298 982
Taseen ulkopuoliset erät	249 394	12 398	1 373	263 164

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2018	3 461	5 745	23 517	32 723
Siirrot vaiheeseen 1	299	-2 557	-3 933	-6 192
Siirrot vaiheeseen 2	-125	1 306	-2 971	-1 790
Siirrot vaiheeseen 3	-114	-452	5 719	5 153
Uusien luottojen myöntämisestä johtuva lisäys	1 700	1 102	1 355	4 157
Taseesta pois kirjaamisesta johtuva vähennys	-544	-708	-4 473	-5 725
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-636	-236	5 480	4 608
Lopullisen luottotappion kirjaamisesta johtuva vähennys	-	-	-1 646	-1 646
Vaikutus yhteensä	580	-1 545	-469	-1 434
ECL 31.12.2018	4 042	4 200	23 048	31 289

Vieraan pääoman ehtoiset rahoitusvarat (saamistodistukset)

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2018	130	1 291	-	1 421
Siirrot vaiheeseen 1	5	-51	-	-46
Siirrot vaiheeseen 2	-6	106	-	100
Uudet saamistodistukset	86	360	-	446
Erääntyneet saamistodistukset	-66	-152	-	-218
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-14	-385	-	-398
Vaikutus yhteensä	4	-122	-	-118
ECL 31.12.2018	134	1 170	-	1 303
ECL 1.1.2018	3 591	7 036	23 517	34 145
ECL 31.12.2018	4 175	5 369	23 048	32 593

Luottoriskisiä sisältävät erät vaiheittain 31.12.2018

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Saamiset asiakkailta	3 067 653	305 972	130 389	3 504 014
Saamistodistukset, käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	390 858	51 644	-	442 502
Taseen ulkopuoliset erät	224 763	12 157	2 022	238 941

LIITE 11 Lainat ja saamiset

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	26 641	23 737
Muut	47 652	50 888
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta yhteensä	74 293	74 625
Lainat ja saamiset asiakkailta		
Lainat	3 528 259	3 390 444
Valtion varoista välitetyt lainat	3 292	4 812
Takaussaamiset	379	466
Käytetyt tililuotot	43 112	42 195
Luottokorttisaamiset	60 447	35 393
Lainat ja saamiset asiakkailta yhteensä	3 635 488	3 473 310
Lainat ja saamiset yhteensä	3 709 781	3 547 935

LIITE 12 Sijoitusomaisuus

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		
Saamistodistukset	11 664	11 294
Osakkeet ja osuudet	227 841	215 922
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat		
Saamistodistukset	298 982	442 502
Osakkeet ja osuudet	2 010	3 751
Sijoituskiinteistöt	32 562	34 428
Sijoitusomaisuus yhteensä	573 058	707 897

Sijoitukset 31.12.2019

(1 000 euroa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat		Yhteensä
	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	
Noteeratut					
Julkisyhteisöiltä	-	-	101 441	-	101 441
Muilta	11 664	220 787	197 541	-	429 992
Muut					
Muilta	-	7 054	-	2 010	9 063
Sijoitukset yhteensä	11 664	227 841	298 982	2 010	540 497

Sijoitukset 31.12.2018

(1 000 euroa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat		Yhteensä
	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	
Noteeratut					
Julkisyhteisöiltä	-	-	257 453	-	257 453
Muilta	11 294	208 786	185 050	-	405 129
Muut					
Muilta	-	7 136	-	3 751	10 887
Sijoitukset yhteensä	11 294	215 922	442 502	3 751	673 469

LIITE 13 Velat luottolaitoksille ja asiakkaille

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Velat luottolaitoksille		
Vaadittaessa maksettavat	2 287	1 553
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	35 255	1 477
Velat luottolaitoksille yhteensä	37 542	3 030
Velat asiakkaille		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	3 232 560	3 053 293
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	510 538	608 594
Muut rahoitusvelat		
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	3 207	4 655
Velat asiakkaille yhteensä	3 746 305	3 666 543
Velat luottolaitoksille ja asiakkaille yhteensä	3 783 848	3 669 572

LIITE 14 Vakuutusvelka

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Vakuutusmaksuvastuu	18 061	15 704
Jälleenvakuuttajien osuus	-	-
Korvausvastuu	28 759	21 055
Jälleenvakuuttajien osuus	-8 214	-4 272
Vakuutusvelka yhteensä	38 606	32 488

Vakuutusvelka muodostuu vakuutusvastuusta ja korvausvastuusta. Vakuutusmaksutuloon kirjataan vakuutusmaksut niiltä sopimuskausilta, jotka ovat alkaneet tilikauden aikana. Tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutusmaksutulosta kirjataan taseeseen vakuutusmaksuvelkana. Korvausvastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti että aikaisempiin vakuutusmaksutuottoihin suhteutetusta kollektiivivarauksesta ja sisältää korvaukset tilinpäätöshetkellä jo sattuneista, mutta vielä maksamatta olevista vahingoista sekä vielä ilmoittamatta olevista vahingoista.

LIITE 15 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Joukkovelkakirjalainat	94 839	99 913
Muut		
Sijoitustodistukset	19 990	42 485
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	114 829	142 399

Bonum Pankki Oyj on laskenut liikkeelle tilikaudella 2019 kaksivuotisen vaihtuvakorkoisen 20 miljoonan euron ja kolmivuotisen vaihtuvakorkoisen 75 miljoonan euron vakuudettoman joukkovelkakirjalainan. Laina on listattu Helsingin pörssiin. Tilinpäätöshetkellä ulkona on lisäksi sijoitustodistuksia nimellispääomaltaan yhteensä 20 miljoonaa euroa.

Rahoituksen rahavirtojen yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen täsmäytys tase-erään

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Tase arvo 1.1.	142 399	109 713
Joukkovelkakirjojen lisäykset	114 764	-
Sijoitustodistusten lisäykset	24 986	72 463
Lisäykset yhteensä	139 750	72 463
Joukkovelkakirjojen vähennykset	-119 980	-
Sijoitustodistusten vähennykset	-47 469	-39 463
Vähennykset yhteensä	-167 449	-39 463
Rahoituksen rahavirtojen muutokset yhteensä	-27 699	33 000
Arvostukset, siirtyvät korot	130	-315
Tase arvo 31.12.	114 829	142 399

LIITE 16 Annetut vakuudet

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	2 546	2 546
Kiinnitykset	3 841	400
Suomen Pankille annettu vakuus	20 740	16 805
Annetut vakuudet yhteensä	27 127	19 751

LIITE 17 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

(1 000 euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Takaukset	17 029	20 332
Luottolupaukset	246 135	218 609
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	263 164	238 941
Muut vastuusitoumukset		
Pääomasijoitusrahastoihin liittyvät sijoitussitoumukset	3 500	1 000
Muut vastuusitoumukset yhteensä	3 500	1 000

LIITE 18 Lähipiiritiedot

POP Pankki -ryhmän lähipiiriin muodostavat tilinpäätökseen yhdistellyt yhtiöt, osakkuusyhtiöt ja johtoon kuuluvat avainhenkilöt perheenjäsenineen sekä hallintoelimet.

POP Pankki -ryhmän lähipiiriin kuuluvat POP Pankkiliitto osk:n hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Lähipiiriin kuuluu myös POP Pankkiliitto osk:n toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa. Lisäksi lähipiiriin kuuluvat edellä mainittujen henkilöiden määräysvallassa olevat yritykset.

Alla on esitetty liiketapahtumat johtoon kuuluvien avainhenkilöiden ja muiden lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa. Johtoon kuuluvia avainhenkilöitä ovat hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet sekä POP Pankkiliitto osk:n toimitusjohtaja ja hänen varahenkilönsä.

Liiketapahtumat lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa

(1 000 euroa)	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt		Muut	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Varat				
Luotot	2 457	3 693	1 546	3 597
Odotettavissa olevat luottotappiot	6	-	5	-
Velat				
Talletukset	1 297	1 765	654	1 577
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Luottolupaukset	81	99	29	-
Takaukset	142	4 696	50	4 767
Lähipiiriin sijoitukset muihin osuuksiin kuin jäsenosuuksiin	215	230	88	98

(1 000 euroa)	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt		Muut	
	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018
Tuotot ja kulut				
Korkotuotot	33	40	54	64
Korkokulut	5	8	3	3
Vakuutusmaksutuotot	14	12	6	4

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden saama kompensatio

(1 000 euroa)	1.1.–31.12.2019	1.–31.12.2018
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	2 291	2 260
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	103	47
Yhteensä	2 394	2 307

POP Pankki
Lähellä ihmistä